

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petlivrsti (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izjava

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona št. 188.

Ivan Hribar — kandidat liberalne stranke.

Včerajšnji shod ljubljanskih volivcev »S. L. S.« je bil sijajno obiskan. »Unionova« velika dvorana je bila nabito polna. Bilo je volivcev za dve dvorani »Mestnega doma«. Pride načelnik »S. L. S.« dr. Ivan Šusteršič. V dvorani zaore kliči: Živio dr. Šusteršič. Zborovanje otvori in vodi v imenu »S. L. S.« dr. Pegan.

Dr. Pegan podeli besedo dr. Šusteršiču. Volivci ga opetovano burno pozdravljajo. Ko se poleže navdušenje, govori dr. Šusteršič ki naglašja sledeče:

»On« toraj kandidira. Ta vest se je raznesla nedavno po Ljubljani in danes teden je »On« sam to vest potrdil. Ljubljanski župan Ivan Hribar torej kandidira. Na kakšen program je naznanil svojo kandidaturu? V popolnem protislovju z liberalnim programom in s svojo znano dolgovestnostjo je rekel Hribar: **Moj program, to sem jaz sam.** (Smeh.) »Slov. Narod« je zabeležil pri tem stavku v svojem poročilu: Velikansko navdušenje. (Burna veselost). Nič ne označuje bolj popolno propadlost, duševno revščino in omejenost liberalne stranke, kakor ta izjava Hribarjeva, ki je tudi načelnik te stranke. Načelnik stranke se ne upa reči, da kandidira na program stranke. Ravnotako se ne upajo kandidirati na program stranke oni neodvisni kmetje (smeh), ata Žužamaža, (Ponovljeni smeh). Dekleva, Gruden z Jeličnega vrha. Vsakega je sram, da bi priznal, liberalce sem. »Notranjec« je pisal: Opozarjamo naše somišljenike, naj povdarjajo noč in dan, — ne vem — kdaj bodo spali (Smeh), da niso liberalci. (Smeh.) Če to pravi »Ata Žužamaža«, ali Dekleva ali Gruden z Jeličnega vrha, ni še nič posebnega. A če pride načelnik stranke Ivan Hribar sam, govori kot liberalni kandidat, a v istem hipu zataji program stranke! Tega še svet ni videl, da je načelnika stranke sram programa svoje stranke. (Smeh.) In tako izjavo sprejema stranka z velikanskim navdušenjem! (Smeh.) Kam pa so prišli, kje pa so ti gospodje. Če bi rekel v kak drugi stranki kak »kandidat« moj program sem jaz sam, bi se mu volivci lepo zahvalili. (Pritrjevanje.) Če potem Hribar še povdarja, da si je kaj pridobil s svojim talentom, ne vem, kaj s tem hoče. Nobenemu ne zavidam, če si pridobi premoženje. Njegova stvar je to in stvar njegove vesti in pa da pri tem ne pride v nasprotje s kazenskim zakonom. Nečuvno pa je, da se priporoča za poslanca ljubljanski župan z besedami: Znal si je s svojim talentom pridobiti premoženje. (Sramota! Splošno ogorčenje.) Menim, da zaupanje ljudstva bolj zasluži tisti, ki po mnogoletnem delu v javnem življenju lahko stopi pred ljudstvo in reče: Čistih rok sem. Ničesar

si nisem pridobil. (Živio-klici.) Kakšen razloček je med ljubljanskim in dunajskim županom dr. Luegerjem. (Živahni živio-klici dr. Luegerju!) mozem, ki ga občuduje svet. V pariškem občinskem svetu je slavil socialni demokrat dr. Luegerjevo delovanje. (Ponovni kliči: Živio dr. Lueger!) in rekel, da je dunajska uprava Luegerja za zgled celemu svetu, vsem drugim velikim mestom sveta! In ta dr. Lueger lahko stopi pred ljudstvo in reče: »Nič nimam! Nič si nisem pridobil!« (Živio dr. Lueger!) Župan Hribar pa stopi pred svoje ovčice in jim »ob velikanskem navdušenju« pripoveduje, kaj si je pridobil!

Vsak na magistratu in vsi vemo, da je Ivan Hribar najdražji župan, kar smo jih imeli Ljublančani. Poprej so bili zadovoljni župani s 4800 kronami na leto, zdaj pa vleče ljubljanski župan Hribar od mesta letnih 13.000 kron. Tudi v drugem oziru je Hribar jako drag ljubljanski župan. Govori se o napredku Ljubljane pod županom Hribarjem. Nobenemu nočem kratiti zaslug, a vprašati se le hočemo, kaj pa imamo od Hribarjeve naprednosti? Imamo slabo in drago električno luč, drago in slabo električno moč. Mestne doklade so se zvišale pod Hribarjem od 6 na 25%, tako da so narasli razmeroma za 316%! (Velikansko ogorčenje.) Glede na povišanje davkov v ljubljanski občini ne dobimo kmalu para. Lepe hiše, pravijo, da so zaslugi Hribarjeve. Niso to zaslugi Hribarjeve, ampak zaslugi žalostne potresne katastrofe, ki je podrla stare hiše. V zemljiško knjigo pogledite, pa boste videli, kako stoji hišni posestniki. (Živahno pritrdjevanje.) Če se poderejo hiše, se morajo zidati nove. Ali bomo šli Ljublančani stanovat na Grad ali v ti volški gozd, kakor zajci? (Živahna veselost.) Revščina je narasla v Ljubljani, kar je župan Ivan Hribar. Obrt propada in hišni posestniki, ki so imeli včasih še nekaj, so zdaj tudi reveži. (Tako je!)

Hribar tedaj nima pravice kazati na resnične uspehe svojega dosedanjega javnega delovanja in če reče »Moj program, to sem jaz sam« — je to slab program. (Tako je!)

Sploh pa ni politično značajno, zatajevati svojo lastno stranko. Kako drugače v naših vrstah!

Vsak naših somišljenikov je ponosen na to, da stoji v S. L. S., ponosni so na to osobito naši kandidati, ki točno povdarjajo, da kandidirajo na programu S. L. S. To je jasno in pošteno govorjeno. Volivci imajo pravico zahtevati, da govori kandidat odkritosrčno, na katerem programu bo deloval, ako bo izvoljen. (Živahno pritrdjevanje.)

Ne vem, kako si misli izvrševanje državnoborskega poslanstva g. Ivan Hribar. Na shodu v »Mestnem Domu« je rekel Hribar: Priglasil bom svoj pristop v jugoslovanski klub. Jugoslovanski klub, v katerem bo gotovo zbrana velika večina slovenskih in hrvaških poslancev, je vedno stal na krščansko-

demokratičnem stališču. Mi poslanci S. L. S. ne gremo v noben klub, ki ne bi stal na krščanskodemokratičnem stališču. (Živahno odobravanje.) Ko bi Hribar prijavil svoj pristop klubu, bi seveda klub sklepal, ali ga sprejme ali ne. Čudno se mi pa zdi nad vse čudno, da Hribar silji v naš klub. Hribar menda hoče vse barve igrati — in jih že igra. Na ljubljanskem magistratu igra ulogo župana in velikega Slovana s pomočjo svojega vernega »Zančka«. (Veselost.) V vladni palači v Ljubljani se valja v prahu pred vsakim deželnim predsednikom, naj se piše Hein, Schwarz, Weiss ali Habakuk. (Živahna veselost.) V izvrševalnem odboru narodnonapredne stranke je Hribar prijatelj francoskih framonov in se izraža za boj proti katoliški cerkvi. V trnovskem župnišču je pa Hribar dober katoličan, ki hodi za procesijami. (Živahna veselost.) Na Dunaju pa hoče biti »klerikalec«. Namreč Hribar pravi, da smo mi »klerikalci«, dasi mi odločno protestiramo, da smo klerikalci. (Živahno odobravanje.) Vsekako hoče biti na Dunaju krščanski demokrat, ker hoče stopiti v krščansko-demokratični klub. V kranjskem deželnem zboru je pa lajnal in vihtel kravji zvonec (Bučna veselost), da ga morajo zavidati Drobničeve krave. (Ponovljena veselost.) Kakšen značaj pa je tak mož, ki je vse: na enem mestu rumen, na drugem črn, potem bel, zelen itd. (Mavrica! Živahna veselost!) Zavednih volivcev tak mož ne bo dobil, dasi je rekel, da je »večina« ljubljanskih volivcev zanj. (Protestujemo!)

Kje je pa našel Hribar večino volivcev? Ali je vas katerega vprašal? (Klici: Ne!) Ali je vprašal socialne demokrate? (Klici: Ne!) Ali je šel Nemece vprašat? (Medklici: Dr. Trillerja je vprašal!) Da, Trillerja je vprašal, kakor je prav zaklical tovariš zborovalec. Kako more trdit, da je večina ljubljanskih volivcev zanj? Kje je večina ljubljanskih volivcev, to bomo še le videli 14. maja. (Živahno odobravanje), ko bomo oddali svoje glasovnice in sicer prosto in tajno, vsak po svojem prepričanju, popolnoma svobodno. (Tako je!)

Pri tej priliki ponavljam s posebnim poudarkom, da je volitev prosta in tajna. Še zahtevati ne sme nihče, da mu podložni glasovnico pokaže!

Imamo novo postavbo v varstvo volivne svobode. In ta postavba ima § 5. Po tem paragrafu bo šel vsak uradnik za nekaj časa ričet jest, ki bi koga silil, da naj voli tako ali drugače.

Kazen je strog zapor od 1 do 6 mesecev. Strog zapor je pa tak, da mora kaznjeneec jesti hrano, ki mu jo tam dajo — t. j. tisti »ričet«, ki menda ni nič posebnega. (Živahna veselost.) Še celo Hribarjeva kuharica mu ne bo smela pošiljati jedi. (Ponovljena živahna veselost.) Danes tu pozivljam: Če bi kdorkoli poskusil pritiskati na odvisnega volivca, naj pride dotičnik kar k meni in bom nasilniku že

preskrbel, da pride do ričeta. (Burni kliči: Tako je prav!) A misli si bo kdo: Po volitvah se bodo maščevali. Tudi na to smo mislili, ko smo delali postavbo. Zato določa zadnji odstavek § 5. Istim kaznim zapade, kdor takoj po volitvi volivnemu upravičencu ali niemu blizu stoječi osebi na v prvem odstavku označen način namenoma radi tega silo ali škodo dela ali ga oškoduje, ker je volivni upravičenec volil proti smislu, v katerem je vplival nanj pred volitvijo.

Tedaj tudi po volitvah nima nihče pravice in nobeden nič ne more volivcu, ki je volil po svojem prostem prepričanju. Sicer pa naglašam, da je volitev tajna. Župan ali magistrat n. pr. nima pravice groziti s posledicami mestnim uslužbencem in delavcem. Če se drzne župan ali pa kak uradnik pred ali po volitvah delati proti postavi, bo kaznovan. Pogumno naj se vsak tak slučaj naznani meni. Prepričan naj bo vsak, da jaz ne bom izdal njegovega imena. Če bi hotel jaz izdati tajnost, dobil bi marsikdo sive lase. Ze ve tisti, ki se ga to tiče. Kakor v grobu ostanejo tajne stvari zaprte pri meni. Lahko mi zaupate. (Živahno odobravanje.)

Toda povrnimo se k Hribarjevemu programu.

Ko sem čital Hribarjev nedeljski govor, priznam, da sem prej precenjeval njegove politične zmožnosti. Tak govor, kakor Hribarjev, je dober za govornika, ki je komaj izdelal politično abecedo. (Živahno pritrdjevanje.) Pripovedoval je, da zna češko, rusko, hrvatsko in pa da se pojde še poljsko učiti. Kaj pa je to, da zna rusko, češko in pa da se bo še poljsko učil. Kdo ga bo pa volil, da bo govoril rusko-češko, in da se bo še učil poljsko? Za ljubljanskega državnega poslanca je potrebno, da zna braniti blagor in koristi ljubljanskega mesta, ljubljanskega prebivalstva in slovenskega ljudstva! (Burno pritrdjevanje.) To zahtevajo od njega ljubljanski volivci, ne pa, da se gre še na Poljsko poljščine učiti. (Tako je!)

Potem je Hribar še nekoliko reševal narodno vprašanje na tako boren način, da se ne spleča, v tem oziru kaj pripomniti.

Glede na socialno vprašanje je pa izjavil: Moje delovanje bo posvečeno socialnemu vprašanju. (Burni kliči: »Mestni delavci?!«) Ne vem, da bi bil že Hribar kaj storil na socialnem polju, če tudi je imel kot župan dosti prilike. (Klici: Nič ni storil!) Vzemimo n. pr. delavska stanovanja! Kar se je storilo glede na delavska stanovanja, je to storila »Kranjska hranilnica« in pa delavci sami. Ali je magistrat delavce kaj podpiral pri tem? (Klici: Ravno nasprotno!) Psovali so pač v »Slovenskem Narodu« delavsko stavbinsko društvo. (Klic: Iz Ljubljane so jih spravili.) O socialnem delovanju naj tedaj g. Hribar raje molči. (Tako je!)

Naglašal je Hribar na nedeljskem shodu:

LISTEK.

Spretna prevara.

Angleški spisal C. Doyle.

»Dragi prijatelji,« dejal mi je Holmes, ko sva nekoč sedela ob kamnu v njegovem stanovanju v Bakerjevi ulici, — življenje ti do naša več zanimivosti, kakor vse, kar si more izmisliti človeški duh. Če bi se mogla midva dvigniti roko v roki ter odleteti skozi tole okno ter plavati v zraku nad tem velikanskim mestom, nad vrvečo množico; če bi mogla dvigati krove ali saj videti skozi strehe ter opazovati, kaj se vrši pod njimi, strmela bi glede raznih načrtov, občudovala raznotere dogodke in zapletljaj, iz katerih slede tako raznovrstna dejanja. Vsa poezija s staroznanimi oblikami, po katerih lahko presodimo tudi konec, zdela bi se nama plitva in brez vednosti.«

»Jaz nisem povsem tvojega mnenja in prepričanja,« sem ga zavrnil. — »Vsi slučaji, o katerih poročajo časniki so navadno čisto vsakdanje stvari ter suhoparni. — Naša policijska poročila pretiravajo ter tirajo realizem do vrhunca močočnosti, — konečni vtis pa, ki ga dosežejo, — to se ne dá tajiti, ni niti zanimiv, tem manje podoben umetnemu zaključku.«

»Da se doseže pozitiven realističen vtis, treba je neke posebne izbire ter previdnosti,« nadaljeval je Holmes. »Te pogrešajo policijski razglasi, v katerih vidimo, da se posebno rine v ospredje delovanje uradnikov, medtem, ko se niti ne ozira na razne postranske zanimivosti, iz katerih resni opazovalec lahko posamezno vzrok, ki je bil povod dejanju. Veruj mi, nič ni tako nenavadnega, kot naša vsakdanjost.«

Zasmehal sem se. »Ne čudim se, da misliš tako ti,« sem odgovoril; »ti, — pomočnik in svetovalec ljudstva treh delov sveta, ki si ne ve pomagati, imaš opraviti le z nenavadnimi in posebnimi dogodki. Daj da ti dokažem jaz svojo trditev praktično.« Pobral sem na tleh ležeči časnik. »Glej prvo poročilo: »Surovost nekega moža proti svoji ženi«. Poročilo obsega tretjino strani, a vsebino ti lahko povem, ne da bi čital. Brez dvoma je prizadeta druga ženska oseba, v ostalem ti dejanje enostavno: pijanost, surovo obnašanje, nasilnost, pretepanje, naposled pride na pomoč sestra ali hišna gospodinja. Navaden pisec ne bi mogel iznači kaj bolj navadnega.«

»Popolnoma napačno,« zavrnil me je Holmes, ko je le površno prečital poročilo. »Tvoja primera je prilično enaka deski pred očmi. V tem slučaju se je šlo za ločitev zakona in slučajno sem imel z zadevo opraviti tudi jaz. Mož je bil abstinent — človek, ki se je odpovedal vsem opojnim piščam. Prizadeta ni bila nobena druga ženska. Obtožnica se je glasila: Mož je imel navado, da je zaključil vsakokratni obed s tem, da je redno, ko je položil žlico iz rok, snel svoje umetno zobovje iz čeljusti ter je vrgel na glavo svoji soprog; nekaj, česar ne pade tako kmalo v glavo niti kakemu pisatelju; — to mi gotovo pritrđiš. — Tu, doktor, vzemi prašek duhana

in priznaj, da tvoja primera ni bila posebno srečna.«

Rekši ponudil mi je šatuljico z duhanom; bila je iz finega starega zlata, v pokrov pa je bil vdolan velik in dragocen ametist. Poseben vtis je napravila ta dragotina v primeri z Holmesovo skromnostjo in njegovim preprostim življenjem. Nehote sem mu to omenil.

»A tako,« odvrnil je Holmes, »pozabil sem, da se že nekaj tednov nisva videla. To je darilo kneza O . . . v spomin za moj trud, ko se je šlo za listine Irene Adler.«

»In ta prstan?« vprašal sem nadalje ter pokazal na izredno krasen demant, ki se mu je lesketal na prstu.

»To je dar člana kraljevske rodovine hollandske. Toda zadeva, s katero sem imel opraviti v tem slučaju, je tako kočljive naravi, da je ne morem zaupati niti tebi, ki si mi najboljši prijatelj in ki si opisal že toliko mojih doživljajev.«

»Ali je tačas tudi kaj opravila?« vprašal sem radoveden.

»Najmanj kakih deset do dvanaest različnih slučajev, vendar pa ni nobeden posebno zanimiv, četudi so vsi precej važni. Malo važni dogodki dajo navadno za opazovanje najširši delokrog; kar stori preiskavo zanimivo je to, da se hitro reši povod in učinek. Pri velikih hudodelstvih je stvar navadno preprosta in enostavna, kajti čim večji je zločin, tem lažje se ponavadi zasledi povod. Razven neke zapletene zadeve, za katero sem dobil nalog iz Marseille, nimam sedaj ničesar takega, kar bi bilo vredno omeniti. Mogoče pa je, da nama že prihodnji trenotki pri-

neso kaj novega, kajti če se ne motim, prihaja ondi k meni nova klientinja.«

Holmes je med govorom vstal ter stopil k oknu in zrl na pusto ulico. — Stopil sem k njemu in zagledal na drugi strani ceste damo velike rasti z težko bojo krog vratu. Veliko rdeče pero je preko širokih krajev njenega klobuka koketno viselo proti ušesu. — Izpod širokega pokrivala ozirala se je nemirno proti najinemu oknu, kakor bi se ne mogla odločiti. Zdelo se je, da omahuje in premišlja, naj gre li naprej ali nazaj. — Nervozno je odpenjala in zapenjala gumbe pri rokavicah. Naposled je hitro prekorajčila cesto, kot plavač, ki se pozone od obrežja, in v tem hipu je krepko zapel zvonec pri hišnih vratih. —

»Te znake poznam,« dejal je Holmes in vrgel ostanek smodke v ogenj. »Neodločnost tik pred vratmi — dokaz ljubavne zadeve. Rada bi sveta, pa omahuje, češ, ako ni zadeva prenežna za tretjo osebo. Pa tudi te vrste slučaji so različni. Če se je pripetila ženi krivica od strani moža, potem ravna odločno, potem skoro odtrga zvonec. Sedaj pa imava opraviti s srčno zadevo in ta dama je gotovo manj razjarjena, kot pa v skrbeh radi tega, ker si sama ne zna pomagati. Sicer je pa že tu in bo najine pomisleke takoj rešila.«

Medtem ko je Holmes še govoril, je potrkala in mali sluga je vstopil, da jo prijavi, takoj za njim pa je vstopila ona sama. Sherlock Holmes je pozdravil tukaj z njemu lastno vladnostjo ter ji ponudil stol. Zaklenil je vrata, med tem pa jo je motril, kakor je imel navado, strogo od pete do glave, a vendar tako, kakor bi se ne zanimal zanj.

»Ali niste še opazili, gospica, da Vam

Zagovornik sem splošne in enake volivne pravice! Povedal je tudi, da je že l. 1888 predlagal v kranjskem deželnem zboru splošno in enako volivno pravico. Zakaj pa je to predlagal? Ker je vedel, da je ne bodo sprejeli. A ko se je pa šlo za uresničenje splošne in enake volivne pravice za deželni zbor, je pa vlagal peticije, ki niso imele drugega namena, nego otežkočiti in zavirati uresničenje splošne in enake volivne pravice. (Ogorčenje.)

»Kaj pa je delal Hribar v deželnem zboru, ko se je šlo za deset novih ljudskih mandator? Uvesti se je hotela splošna skupina z desetimi mandati, ki bi bila prvi korak do splošne in enake volivne pravice tudi za deželni zbor. V državnem zboru se je leta 1897 uvedla splošna kurija. Deset let je preteklo in državni zbor je bil prisiljen, da je dal ljudstvu poleg splošne tudi enako volivno pravico. Tisto pot bo šel tudi deželni zbor in ljudstvo pride gotovo do svojih pravic. Tega se pa župan Hribar boji. On je bil zato tisti, ki je komandiral v deželnem zboru obstrukcijo in igral na lajno in vihtel kravji zvonec. (Velikansko ogorčenje.)

Od naglašanja demokratičnega načela — in Hribar ima navado vedno »naglašati« — nima ljudstvo ničesar. Hribar zmerom naglašuje ljudske pravice — dela pa zoper nje z lajno in kravjim zvoncec.

Žup. Hribar je tudi omenil, da je za izboljšanje gmohtnega stanja učiteljstvu. Tudi mi smo zato. Gre se le zato, kdo bo plačal. Mi nismo zato, da bi morali nositi večja bremena za izboljšanje učiteljske plače oni, ki jim pravijo na magistratu zaničljivo »nižji sloji«. Iskali bomo dohodkov za izboljšanje plač učiteljstvu in jih bomo tudi dobili v tistih krogih, ki lažje plačajo. (Živahno pritrdjevanje.) A taki predlogi, kakor Hribarjevi so neizvedljivi. Izboljšanje plač učiteljstvu se mora izvršiti v sporazumu z vsemu stanov. Hribar pa kar pravi: Učiteljstvo bomo podpržavili. A v eni sapi je sam pristavil, da za ta predlog ne dobimo slovenskih in avtonomističnih strank. Hribar naj bo uverjen, da ne dobimo za ta predlog večine v državnem zboru, če tudi glasujemo zanj vsi slovenski poslanci. Hribarjevo govorjenje je tedaj prazna fraza, od katere učiteljstvo nič nima, kakor ne od njegovega govorjenja v deželnem zboru. Ko smo l. 1905 sklepali v kranjskem deželnem zboru o draginski dokladi za ožienje učitelje je rekel Hribar: Imam finančni načrt za zvišanje plač učiteljstvu, ne da bi se obremenile široke ljudski mase. Ko smo ga pa vprašali za ta načrt in zahtevali, naj ga pokaže in naj pride na dan s tem svojim načrtom, je pa molčal kakor štor in ni vedel ničesar povedati. (Bučen smeh!) Tak je Hribar!

Tako kakor je nastopil Hribar, ne nastopa noben resen in lojalni kandidat.

Kako je nastopil Ivan Hribar glede na zavarovanje zasebnih uslužbencev v trgovski in obrtni zbornici dne 23. junija 1906. Takrat je dotični zakon ležal v gospodski zbornici. Šlo se je zato, da pritrdi gosp. zbornica zakonu, kakor ga je sklenila poslanska zbornica. Vsakemu v celi državi, ki količkar pozna razmere, je bilo jasno, da če da zakon gosposka zbornica nazaj poslanski zbornici, postava za to pot pade in da bi bili zasebni uradniki potolaženi za nadaljnjih 6 let. (Tako je!) Tedaj je zbornični svetnik Ivan Kregar (Živio Kregar!) ljubljanski kandidat S. L. S. (Živahni klici: Živio Kregar!) predlagal: Trgovska in obrtna zbornica skleni prositi gosposko zbornico, naj potrdi postavo po besedilu poslanske zbornice. Proti temu edino umestnemu predlogu je med drugimi odločno nastopil tudi Ivan Hribar! (Ogorčenje.) Kregarjev predlog je vsled tega padel in sprejet je bil nasproten predlog, ki je imel namen, ves zakon pokonati. K sreči gosposka zbornica ni ubogala ljubljanske trgovske in obrtne zbornice in starostno zavarovanje zasebnih uslužbencev se je uvedlo. Naša skrb bo, da bo imela zavarovalnica tudi v Ljubljani svojo podružnico. (Živahno odobravanje.)

Zdaj smo pri koncu s Hribarjevim socialnim programom. Ali je kdo, ki bi se ne smejal, ko ga čita. (Nihče!) To je bil en program

recimo za leto 1850. (Smeh.) Takrat bi bili rekli, to je nekaj, Danes se smejate, ker ima vsak na revnejši delavec več socialnega znanja in zmisla, kakor ljubljanski župan. (Tako je! Istina!)

Ivan Hribar je dokazal, da se mu še ne sanja ne o razsežnosti socialnega vprašanja. On vidi magistrat, frakarijo in pa nekaj »Sokolov«, ki mu vpijejo živio. Pa misli, da je to Ljubljana. O tem se pa temeljito moti, če misli, da je to že večina ljubljanskih volivcev. (Burno odobravanje.)

Oglejmo si še Hribarja kot delavskega prijatelja. Saj računam na delavske glasove. Prav je zato, da ga tudi iz tega vzroka natančno ogledamo. (Živahno pritrdjevanje.) O mestnih delavcih smo že govorili. Zdaj si pa še oglejmo Hribarja, kako dela z lastnimi delavci. Pojte v Radeče. Izvedeli boste, da jim ne izplača zaslužka in jim zadržuje mezd, tako da morajo svoje trdo prislužno plačilo iskati po advokatu in pri sodniji. (Velikansko presenečenje, ogorčenje in klici: Sramota!) Vera nas uči, da je vneboupijoč greh, zadrževati delavcu zasluženo mezd. (Burno odobravanje.) Ne mislite, da je to izmišljena trditev. Zato imamo dokaze črno na belem! Dokazalo se je še celo, da je župan ukazal delavcu podpisati pobotnico, plačal pa ni! (Sramota!) Sodnik je potem obsodil župana, da mora plačati in šele potem je Hribar plačal. (Ogorčenje! Klici: Sramota! Skandal!)

(Konec prihodnjic.)

VAŽNA IZJAVA GLEDE NA MAKEDONIJO V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Budimpešta, 14. aprila. 13. t. m. je v ogrski zbornici interpeliral Srb Mihajlo Polić glede na balkansko reformno akcijo. Izvajal je sledeče: Dasi se je med Avstrijo in Rusijo že pred štirimi leti sklenilo v Münzstegu sporazumjenje glede na reformno akcijo v Makedoniji, se ni ničesar izboljšalo. Vsled tega delajo druge velevlasti, zlasti Angleška na to, da se Makedoniji da popolna avtonomija. Toda v tem slučaju bi se Makedonija, kakor svoj čas tudi vzhodna Rumelija, priključila Bolgarski, kar pa ne bi bilo v interesu naš monarhije, zlasti ne Ogrske.

Nato je ministrski predsednik dr. Weckerle izvajal nekako sledeče: Münzsteška pogodba si je stavila dvojno nalogo:

1. Izboljšati stanje makedonskega prebivalstva, in

2. zadušiti gibanje vstaških čet. Kar se tiče prve naloge, se je izkušalo doseči troje: odpraviti gospodarske nepravilke, reformirati davčno postopanje, oziroma zlorabljanje od strani oblasti in posameznih uradnikov ter porabiti dohodke posameznih vilajetov za njihovo povzdigo. Prvo in drugo se je skoroda popolnoma doseglo, glede na zadnje pa je že zagotovljeno privoljenje turške vlade. Sedaj pa o četah! Tudi to gibanje pojema. V zadnjem času smo dobili od bolgarske vlade trdne garancije, da ne bo na noben način pristopila, da bi se podpirale bolgarske vstaške čete v Makedoniji. Kar se tiče smeri naše balkanske politike, izjavljam, da smo slej ko prej za status quo na Balkanu in za integriteto turške države. To je tudi v smislu berolinske pogodbe.

Naša pogodba z Rusijo glede na Makedonijo je še veljavna in podpirajo jo vse velevlasti. Mi nasprotujemo vsakemu poizkusu Makedonijo razkosati, pa tudi ne podpiramo nobene akcije, ki je naperjena proti avtonomiji Makedonije. Zato med nami in Angleško ni nobenega nasprotja. Sicer deluje na Angleškem »Balkanska liga« za osvobodjenje balkanskih narodov z nekoliko nejasnimi političnimi cilji, toda to je človekoljubno privatno društvo, katerega ciljev ne smemo meriti strogo z diplomatskim merilom. Kar se pa tiče transbalkanske železnice, bi bilo od naše strani zelo malenkostno in grdo, nasprotovati gospodarsko tako važnemu podjetju.

SEPARACIJSKA POSTAVA OD PARIŠKEGA SODIŠČA OBSOJENA.

Pariz, 14. aprila. Pariško policijsko sodišče je 13. t. m. obsodilo župnika Jouina

(glej naš sobotni list od 13. t. m.) na 16 frankov globe, ker je pozivljaj vernike, naj se separacijski postavi upro. Kot olajševalni razlog je sodišče navedlo sledeče:

»Ker je postava od leta 1905 (separacijska postava) postava, ki določa čisto izredno izjemo od običnega prava, ker ustvarja za služabnike bogocastja (duhovnike) posebne pregrehe, dasi so služabniki bogocastja ravno glasom te postave postali navadni državljani, za katere ne veljajo izjemne določbe, mora sodišče ta položaj pripoznati za olajševalni razlog.«

Tako ostro in pregnantno pač še nobena javna oblast na Francoskem ni obsodila separacijske postave.

Volivni boj.

(Shoda v Logatcu. — Liberalne laži.) »Dr. Šusteršičev shod v Logatcu razbit.« — »Dr. Šusteršič in Gostinčar morala bežati!« — »Dr. Šusteršiča obmetavali z jajci!« — »Dr. Šusteršiču in Gostinčarju napravili slavalok iz metel!« — Take govorice so danes dopoldne liberalci raznašali po Ljubljani. Informirali smo se takoj na pristojnem mestu in izvedeli, da so te govorice popolna izmišljotina, navadna laž. Morda so liberalci kaj takega želeli ali nameravali, a izpodletelo jim je. Iz teh laži liberalcev lahko vsak izprevidi, kako žalosten in obupen je položaj liberalne stranke. Oba shoda v Logatcu sta se vršila v popolno zadovoljnost in korist S. L. S. Župan Mulley se je silno blamiral in moral shod razpustiti. Led je tudi v Logatcu prebit in to peče liberalce. Ob velikanskem navdušenju za S. L. S. so se včeraj v Logatcu liberalci morali poskriti. Celi Logatec se bo smejal, ko bo čul, kako se sedaj liberalci po Ljubljani z lažmi tolažijo.

(Ljubljanski Nemci) postavijo, kakor potrjujejo »Deutsche Stimmen« lastnega kandidata.

(Volivni shod v Hotedršici.) Včeraj dopoldne se je vršil v Hotedršici volivni shod na katerem je poročal Gostinčar. Zborovalcev je bilo nad sto. Prišel je tudi mokrač Kristan iz Idrije delat zgago, toda jo je pošteno skupil. Ko je namreč hotel ugovarjati Gostinčarju in je izrekel trditev, da Gostinčar laže, nastal je vihar, ki je odnesel Kristana z zborovališča. Ko je bil prizor končan, prišli so zborovalci nazaj in se je nadaljeval razgovor. Zadovoljni z uspehom so odšli volivci na dom s sklepom v srcu, da puste dne 14. maja Grudna in Kopača lepo doma.

(Sijajen shod v Šempasu.) V nedeljo popoldne ob 3. uri se je vršil v Šempasu na Vipavskem sijajen voliven shod »Sloge«, ki se ga je udeležilo 450—500 volivcev iz Šempasa, Oseka, Vrtovelj, Ozeljana in Št. Mihele. Shod je v imenu »Sloge« otvoril dež. posl. g. Grča in predstavil kandidata Fona, ki ga je zbor navdušeno pozdravil. Za predsednika je bil na predlog župana Lebana izvoljen g. župnik in dež. poslanec Grča, za podpredsednike gg. šempaski župan Leban, mesar Anton Kožuh iz Vrtovelj in podžupan Skarabot iz Ozeljana; za zapisničarja pa obč. tajnik g. Ivan Batič. Besedo je dobil kandidat g. Fon, ki je razlagal svoj program, posebno v kmečkem oziru. Kandidatov govor je bil z navdušenjem sprejet. Nato je govoril urednik Kremžar, ki je povdarjal zaslugete liberalcev za kmečki stan. Govoril je še gosp. vikar Franke iz Oseka, ki je prosil g. kandidata, naj se toplo zavzame za potrebe kmečkega prebivalstva. Nato je ožigosal g. Grča liberalno delovanje v deželi, posebno v zadevi užitnine. Na predlog župana g. Lebana je bila kandidatura g. Josipa Fona soglasno brez ugovora ob velikem navdušenju sprejeta. Kandidat g. Fon naglašal, da hoče biti v vedni dotiki z volivci, ker bo le tako mogel zaustopati njih želje. (Odobravanje.) Posl. Grča

ožigosa liberalno delovanje proti »Krojaški zadruzi« v Gorici in »Šolskem Domu« kar je dokaz, da liberalci niso pravi narodnjaki. Ko je še gosp. Franke pozival navzoče, naj 14. maja nikogar ne manjka na volišču, ter naj vsi volijo g. Fona, je bil shod ob velikem navdušenju zaključen.

(Kandidat spodnještajerske mestne skupine.) V nedeljo 14. t. m. je bil javni shod za določitev kandidata te skupine v celškem »Narodnem domu«. Shod se je vršil pod dojemom nekdanje štajerske sloge, kar je z veseljem povdarjal v pozdravu predsednik shoda, starosta celjskih Slovencev, odvetnik dr. Jos. Smec. Razni govorniki so predlagali g. Rebeka, ki pa je predlagal gospoda Starkla, župana v Sevnici. Župan Starkl je izjavil, da nikakor ne more sprejeti kandidature. Nato se je shod izrekel za kandidaturu gospoda Rebeka, potem ko so razni govorniki omenili, da i z verskega stališča ni pomislekov proti tej kandidaturi. Gospod Rebek je nato razvil svoj program, v katerem se je spominjal zlasti obrtniškega, delavskega ter uradniškega stanu. O verskem vprašanju je povdarjal, da ne bo deloval proti veri ali cerkvi, ampak se zlasti odločno potegoval za versko vzgojo v šoli. — Glede agitacije se je določilo, da prevzame volivno akcijo celjsko politično društvo »Naprej«, ki mu je načelnik gospod dr. Hrašovec, druge organizacije ali posamezniki pa naj delujejo sporazumno z njim.

(Kandidat v goriškem mestu.) Včeraj popoldne se je ob 3. vršil v Gorici shod »Katoliškega slovenskega delavskega društva«, ki je bil sijajno obiskan. Z velikim navdušenjem se je sprejela kandidatura Jerneja Kopača, svečarja in hišnega posestnika v Gorici, ki ga je odbor združenih goriških meščanov sklenil postaviti za kandidata v goriškem mestu. Nadalje so na shodu protestirali proti temu, da bi se imenovala Gosposke ulice odslej po pesniku Giosue Carducciju.

(Slovenci in volitev v Mariboru.) V soboto 6. t. m. sklepali so tukajšnji Slovenci o državnoborskih volitvah. Ker je bil shod zaupen pa še neobvezen dal je g. dr. Rosina svoj predlog na glasovanje, da Slovenci podpirajo kandidata demokrata. Ker je nekaj zaupnikov že odšlo, sprejel se je predlog tudi z večino glasov. Ker pa je bilo glasovanje le nekaj poizkus, je torej neobvezno. To glasovanje pa ni v nikakem stiku s posojilnico in čitalnico, zavoljo tega nadaljna izvajanja odpadejo. (Opomba uredništva. Mi nikakor nismo vsevedni ter namenoma nikomur nočemo delati krivice.)

(Kandidat Pišek) je imel volilne shode dne 10. t. m. ob 10. uri pri sv. Marjeti na d. p., ob 1. uri na Dobrovcih, ob 3. uri na Skokah, dne 11. t. m. ob 10. uri na Gorici, ob 2. uri v Podovi. Volilcev se je povsod mnogo zbralo in volilni program oziroma kandidatove govore so povsod z zanimanjem poslušali in povsod vsi izjavili, da 14. maja volijo Piška, celo njegovi politični nasprotniki.

(Klavern liberalen shod na Otavi.) V nedeljo popoldne se je na Otavi pri Šempasu vršil liberalen shod, na katerem sta »govorila« Gabršček in dr. Lenpuček, ki sta priporočala nadsvetnika Gabrijelčiča. Poslušalci, ki jih je bilo okrog 100, niso bili nič kaj posebno navdušeni za g. nadsvetnika. G. nadučitelj Lihar je povdarjal, da bi Opeljanci rajši imeli Gabrščeka, ne pa Gabrijelčiča; Gabršček je vstal in dejal, da ima v Gorici dosti dela, seveda ker mora skrbeti za svoj žep. Zabavljaj je čez dr. Gregorčiča, drugega ni povedal nič.

(Zakon o volivni svobodi in štajerski slovenski liberalci. Nameravani dr. Povalejev shod za nedeljo, 14. t. mes. v Št. Pavlu v Sav. dolini je preprečila zopet žalska fakaza, katera je že dve uri pred določeno uro prostore zasedla in zato shod niti

delo pri pisalnem stroji vsled Vaše kratkovidnosti postaja naporno?« vprašal je Holmes.

»To se mi je zdelo početkom da.« — je odgovorila; — »toda sedaj, ko sem se privadila, me to ne ovira, ker vem za črke, ne da bi se ozirala nanje.« Ko je izgovorila, se je šele zavedla, kaj je povedala; prestrašila se je ter skrb in strmenje se je videlo na širokem a prijaznem obrazu. Razburjena je vprašala: »Ali ste že čuli o meni, gospod Holmes, in kako morete vse to vedeti?«

»Bodite brez skrbi,« odvrnil je z nasmehom Holmes. »To spada v moj posel. Jaz vidim in vem marsikaj, kar drugi ne opazijo. Če bi tega ne bilo, čemu pa bi bili potem vi prišli semkaj iskat sveta?«

»Prišla sem, gospod Holmes, ker mi je o Vas pripovedovala gospa Etherge; njenega moža ste našli na najlažji način in to potem, ko ga je smatralo vse, policija in cel svet za mrtvega. — Ah, gospod Holmes, če bi bili v stanu tudi zame to storiti! — Nisem bogata, imam pa stalne letne rente nad 100 funtov, razven tega, kar si prislužim z delom. — Vse to bi dala, če bi mogla izvedeti, kaj se je zgodilo z gospodom Hosmer Angelom.«

»Kako je to, da se Vam je naenkrat tako silno mudilo priti k meni?« je vpraševal nadalje Holmes, stisnil konce svojih prstov in nepremično zrl v strop.

Zopet se je videlo strmenje na sicer brezizraznem obličju mlade dame.

»Res, z nenavadno naglico sem odšla z doma,« je odgovorila, »ker sem bila razljučena zaradi tega, ker je gospod Windibank — moj oče — v moji zadevi ostal tako hladen in

mirnodušen. Ni hotel iti k policiji niti k Vam, sploh ničesar storiti in trdil, da vsa stvar ni vredna korakov, zato me je to njegovo obnašanje razljutilo,« vzela sem klobuk in plašč ter se podala naravnost k Vam.«

»Vaš oče —?« je vprašal Holmes. — »Skoro gotovo očem — ker imate drugo ime.«

»Res je, očem. Imenujem ga očeta, četudi zveni to nekam čudno, kajti on je le pet let in dva meseca starejši od mene.«

»Ali še živi Vaša mati?«

»Živi in je še trdna. Bila sem presenečena, gospod Holmes, ko se je kmalu po očetovi smrti iznova omožila in sicer z možem, ki je bil skoro petnaest let mlajši od nje. — Moj oče je bil lastnik trgovine s steklenicami v Court-road in je zapustil razvito trgovino, katero je potem nadaljevala mati s prvim pomočnikom, z gospodom Hardyjem.«

Ko je pa prišel gospod Windibank, moral je trgovino prodati, češ, da je on sedaj na višji družabni stopinji kot potnik velike vinske trgovine. — Za prodano trgovino prejela sta štirtisoč osemsto funtov šterlingov. Če bi bil živel moj oče, prejel bi bil mnogo več.«

Pričakoval sem, da postane Sherlock Holmes med tem pripovedovanjem nestrpljiv, toda poslušal je z napeto pozornostjo.

»Ali izvira Vaš dohodek iz trgovine?«

»Ne, to je dedščina po mojem stricu. Novozelandske delnice so, ki donajajo štiri odstotke in pol. Zapuščina je znašala dvatisoč petsto funtov in jaz imam sedaj pravico do obresti.«

»Prosim, pripovedujte dalje,« dejal je Holmes. »Ker znaša Vaš dohodek znatno

svotico stotaka na mesec in še poleg tega služite, gotovo večkrat potujete v zabavo ter uživate življenje. — Z Vašimi dohodki, menim, se dá prav dobro izhajati.«

»O kar se mene tiče, gospod Holmes, jaz ne rabim niti toliko; toda dokler sem v hiši svojih starišev, jim nočem biti v nadlego. Zato jim prepušчам svoj denar, dokler ostanim pri njih. — Seveda samo dotlej. Gospod Windibank dvigne vsako četrletje moje obresti ter jih izroči materi, jaz pa s tem, kar zaslužim s pisalnim strojem, popolnoma lahko izhajam, ker lahko spišem 15 do 20 strani na dan.«

»Svoj položaj ste mi precej natančno pojasnili,« je dejal Holmes. »Ta gospod tukaj je moj prijatelj, dr. Watson. Vpričo njega smete govoriti odkrito, kot z menoj. Prosim, le pripovedujte nadalje o svojem znanju z Hosmer Angelom.«

Gospodična Sutherland je zardela ter v zadregi in razburjenosti pulila čipke svoje obleke. »Videla sem ga prvič na plesu uradnikov in tehnikov plinarne. Dokler je živel oče, pošiljali so nam vedno vstopnice, a tudi po njegovi smrti smo bili vedno povabljeni. Gospod Windibank nas ni pustil na ples; sploh nima rad, da zahajamo v družbe. Jezil bi se do razjarjenosti, če bi naredila le en izlet.

Topot sem si pa vplela v glavo, da hočem na vsak način na ples. Kakšno pravico pa je imel, da mi to zabrani? Trdil je, da ona družba ni za nas primerna in vendar so bili tam le prijatelji očetovi.

Potem se je izgovarjal, da nimam kaj obleči, a moja modra obleka je bila šele nova. Seveda bi ne bilo iz plesa nič, če bi ne bil mo-

ral moj oče v trgovskih zadevah odpotovati na Francosko. Z materjo sva šli potem na ples, spremljal pa je naju gospod Hardy, naš prejšnji prvi pomočnik. Na tem plesu sem se prvič seznanila z Hosmer Angelom.«

»Gotovo to ni bilo vseh gospodu Windibanku, ko se je vrnil iz Francije?«

»Nasprotno, prav nič ni bil nevoljen. Smejal se je, skomizgnil z rameni ter dejal, da je popolnoma brezuspešno, ženskam kako reč odbiti, ker naposled vendar to store, kar same hočejo.«

»Tako torej. Če prav razumem, seznanili ste se na plesu z gospodom po imenu Hosmer Angel.«

»Tako je. Oni večer sem ga spoznala in naslednji dan nas je posetil. Potem smo se še — to se pravi — jaz sem se še dvakrat sešla z njim, da sva šla na izprehod. Nato pa se je vrnil oče in Hosmer Angel ni mogel več k nam na dom.«

»Ne?«

»No, vedite, moj oče ne trpi tega. Če bi bilo po njegovem, bi nikdar ne sprejel kakega gosta. Vedno trdi, da naj se žena zadovolji s svojim najožjim rodbinskim krogom. V tem jaz z njim tudi soglašam in dostikrat sem že dejala materi, da pogrešam baš takega najožjega rodbinskega kroga.«

»In kaj je počel gospod Hosmer Angel? Ali ni ničesar storil, da vas zopet vidi?«

»Čez osem dni bi moral oče zopet odpotovati na Francosko in zato je pisal Hosmer, da je najbolje, če do takrat počakava. Saj si ta čas lahko dopisujete, in res mi je pisal vsak dan. Pisma sem dobivala vsako jutro, tako da ni oče ničesar opazil.« (Dolje.)

vorjen ni bil. Sploh morajo biti ti kričarji dobro plačani od celjskih aranžerjev Nar. stranke, ker dosedaj še ni bilo dr. ovalejevega shoda, kjer bi ti frkovci ne delali zgage.

(Roblekov shod) pri „Schwalbi“ v Gariju pri Celju v soboto, 13. t. m. ob osmih večer je bil skrajno klaverno. Vkljub temu, da se je plakiralo in agitiralo, je bilo le nekaj v bližini stanujočih delavcev in nekaj metov.

(Volivni shod v Ljubnem) za kandidata „Kmečke zveze“ je bil veličasten. Navpič so bili trije župani. Kandidatura g. Ročiča je bila soglasno sprejeta.

(Odvetnik Gruntar proti dr. Gregorju.) V soboto je brzojavno naznanil vodstvu goriške liberalne stranke odvetnik dr. Gruntar v Tolminu, da sprejme kandidatura v tolminskem okraju, vsled tega je dr. Treo odstopil.

(Dol pri Hrastniku.) V nedeljo, dne 1. t. mes. bo na Dolu pri g. Petru Šentjuncu polni shod za volilce dolske, šentjunderske in širske župnije, ki je omejen le na povabljene volilce. Kandidat Slov. Kmečke zveze, dr. Ivan Benkovič, bo razvil svoj program. Povabljeni pridite vsi na shod!

(V Vitanju) je imel P. Pišek dne 4. apr. ob 8. uri predpoldne shod. S programom govornika so se vsi navzoči, nad 200 volilcev popolnoma strinjali in obljubili soglasno njega voliti. Tudi v Stranah je imel kandidat „Kmečke zveze“ shod.

(Iz Dalmacije.) »Demokratska« stranka dr. Smolarkova je oficijelna kandidata Hrvatske Stranke v Spljetu prof. Borčiča tako napadala, da je Borčič odstopil od kandidature. V Spljetu vlada zmešnjava. Profesor Borčič je bil 40 let delaven v politiki. — Čista stranka prava je postavila v vseh enajstih volivnih okrajih kandidate proti Hrvatski stranki. — V Zadru so štiri kandidati — tri Hrvat in en italijanaš.

Dnevne novice.

Delavsko zavarovanje. V ministrstvu za notranje zadeve se je 13. t. m. vršila seja zavarovalnega sveta. Minister za notranje zadeve, baron Bienerth je izjavil, da vlada dela marljivo, da dokonča zakonski načrt o reformi delavskega zavarovanja. Ta načrt bo ena najnujnejših zadev v novem državnem zboru.

Tečaj za pridelovanje krme. Dne 27. in 28. maja t. l. bo na kmetijski šoli na Grmu dvadnevni tečaj o pridelovanju krme. Pouk bo brezplačen ter se ga lahko vsak kranjski kmetovalec udeleži. Kdor se hoče udeležiti tega tečaja, naj to prijavi vodstvu šole na Grmu do dne 15. maja t. l. Podpore za pot se ne bodo dajale ter si mora vsak udeležnik tudi hrano in stanovanje sam preskrbeti.

Od državne železnice. Današnji uradni list železn. ministrstva objavlja imenovanje inspektorja Moric Hugetz-a načelnikom in komisarja dr. Henrik Wanke-a podnačelnikom trgovinskega oddelka pri c. kr. ravnateljstvu državnih železnic v Trstu. Dosedanja funkcijonarja na teh mestih gg. višji inšpektor vitez Brodski in inšpektor Zastrebzki stopita v pokoj.

Umrl je v Ronkah na Goriškem 13. t. m. Anton Dottori pl. Alberoni, bivši goriški železni poslanec. Pogreb je bil 15. t. m. v Ronkah. — V Bovcu je umrl g. Josip Hoban, star 62 let. — Umrl je c. kr. davčni nadzornik v pokoji, g. Franc Kakole. — Umrl je včeraj Matej Kundič, prvi mesar, znan po vsi Kranjski. Bil je zgraditelj in posestnik grand hotela v Opatiji. — Umrl je včeraj popoldne v Sp. Domžalah po kratki bolezni gospod Anton Flere, posestnik umetnega mlina itd. v 77. letu svoje starosti. — Umrla je v Postojni gospa Helena Orešek.

Z meklenburškim redom odlikovan je okrajni glavar, slovenski skladatelj g. Viktor Parma.

Finžgarjev »Divji lovec«, narodni igrokaz je sedaj ravno izšel v drugem natisu ter se dobi pri upravi »Dom in Sveta« v Ljubljani.

Slovenske vesti iz Amerike. — V Clevelandu se je vinotrtcu Ivanu Krakerju splašil konj in zadel ob brzojavni obroč, vsled česar je Kraker padel z voza in dožal nezvesten. — 29. m. m. se je utrgal dvigalnik in tako hudo zadel Josipa Bencina, da bo težko okrevat. Doma je z Velikega Mraševa na Dolenjskem. — Pevsko društvo »Sava« je v Clevelandu uprizorilo »Rokovnjače«. — V Jolietu je umrl J. Butala iz Hude peke v črnomeljski fari. — V Bridgeportu, Ohio, je povodenj provzročila nekaterim Slovencem veliko škodo.

Nesreča. Dne 12. aprila so napravljali v Govekarjevem gozdu v Jeličnem vrhu dva posestniki Ivan Bratina in Gašper Razložnik iz Jeličnega vrha ter 44letni Martin Zajc iz Idrice. Ko so podrli neko drevo, podžagovala sta prvoimenovana še korenine, s katerimi se je drevo še zemlje držalo. Zajc pa je nekaj korakov nižje stal. Kar se drevo utrgalo, zadene in hudo poškoduje Razložnika, nato pa omahne na Zajca, katerega poškoduje tako, da je bil v trenutku mrtev. Ponesrečen Zajc je bil blag, krščanski mož naše stranke. Bil je pred leti železniški strovovalnik. Padla na mu je med vožnjo iskra v oko, da je oslepel na ranjenem očesu. Sedaj zapuščena vdova in dva nedorasla otroka.

Stavbeno gibanje ob novi železnici. Na Bledu se misli letos nanovo sezidati, oziroma prezidati do 40 poslopij, tudi v Bohinju se bo zidalo veliko zlasti ob jezeru, kjer namerava verski zaklad še letos dati parcelirati svoje prostrano zemljišče.

Brat ustrelil brata. Na Bledu sta se igrala dveletni in devetletni deček v sobi »lovca«. Starejši je vzel v roko očetovo puško, pomeril je na svojega dve leti starega brata in ker je bila puška nabasana, mu je prestrelil prsi. Ubogi otrok je bil v trenutku mrtev.

Sin rešil materi življenje. Neka ženska stanujoča na trgu Leonardo da Vinci iz žalosti za umrlo hčerko, je nameravala vzeti si življenje akoravno ima še drugih otrok; za ta njen namen je zvedel mlad sinek in je mater vedno opazoval. V četrtek okoli poludne je šla ženska sama na pokopališče a za njo je neopaženo stopal sin. Ko je ženska prišla na grob svoje hčerke je začela jokati in konečno je povlekla iz žepa steklenico napolnjeno z vitriolom ter hotela izvršiti svoj že prej namenjen obupni čin, a v tem ji pride nasproti sinek ter jo zakliče. Ženska je opazivši svojega otroka prišla k sebi in vrgla steklenico proč ter se oklenivši svojega otroka vrnila v Trst. V času odhoda je spisala pismo do svojcev, v katerem je naznanila, da se umori. Ko so družabniki iz pisma zvedeli kaj da ženska namerava storiti, so hiteli na redarstvo da bi mogoče v času preprečili, a med tem časom se je že vrnila domov od lastnega otroka rešena.

Sangrad je kupila kranjska hranilnica za svoto 24 000 K.

Iz Ihanu. Pri občinskih volitvah v Ihanu dne 11. t. m. je sijajno zmagala S. L. S. na celi črti. Čast možem! Ihanski liberalizem je komaj dobro shodil, pa je v četrtek žalostno poginil. Nekaj liberalcev iz Dola je prineslo še par »purfelcov«, pa ni nič pomagalo, kar stegnil se je. Bolnikom zdravja!

Iz Dobrepolj. Pretečeno nedeljo smo imeli v Zadrugi lepo predstavo, katero je priredilo tukajšnje izobraževalno društvo. Da se predstave omogočijo za vedno, naredil se je čisto nov, lep in prostoren oder z novimi kulisami. Pozdravni govor je govoril mladenič Ivan Rodč. Ko bi bilo takih mladeničev vsaj nekaj pri društvih, kako olajšano bi bilo društveno delo. Krasen, umetniško dovršen je bil Nedevedov solo-spev: Srč sirota. Žal, da priprosto ljudstvo ni umelo lepote skladbe. Moški in mešani zbor je pod vodstvom g. Fr. Cimermana lepo zapel par pesmi. Tamburaški zbor se nam je skrčil vsled odhoda fantov v Ameriko. Obe igri: »Pri gospodi« in »Vaški skupuh« sta lepo uspeli. Tako kmečko Mico, kot je bila na tem odru, je težko dobiti. Navrgel se je komičen prizor: »Kmet in fotograf«. Za enkrat je bilo skoro preveč. Iz čistega dobička, ki ga je predstava prinesla, so se naročili za knjižnico vsi letniki »Dom in Sveta«.

Štajerske novice.

Š Ribnica nad Mariborom. Redki slučaji smrti. Dne 14. februarja t. l. je po dolgi bolezni umrla v Arlici občespoštovana kmetica, vdova Apolonija Zgurm. V tem času pa je že njena hčerka kmetica v Janževem vrhu Jožefa Vomer p. d. Papotnica, bila na mrtvaški postelji ter umrla 19. februarja. Niso se še rane zacelile, je že njen mož kmet Franc Vomer umrl dne 5. aprila. Bil je zelo priljubljen, kar se je videlo pri njegovem pogrebu, ko je bila veličanska udeležba. Bil je 25 let občinski odbornik, tudi delj časa cerkveni ključar. Naj v miru počivajo, zapuščene otroke pa naj Bog tolaži!

Št. Vid-Grobelno. Dne 21. aprila se na tukajšnjem odru uprizori narodni igrokaz s petjem, Finžgarjev »Divji lovec«. Igra se vrši v prid revni šolski mladini. Svirajo tamburaši. Radi zveze vlakov je začetek šele ob pol peti uri popoldne. Vstopnice — sedeži 1 K, stojišča 40 h — se že teden pred predstavo prodajajo v trgovini g. M. Miložič, kjer se vsak lahko pismeno ali ustno abonira. Osebnost vabila se razpošiljajo cenjenemu občinstvu pravočasno. K mnogobrojni udeležbi vabijo igralci in igralke.

Š Odvetnik dr. Franjo Ros'na, Maribor. — Maribor, dne 11. aprila 1907. — Slavno uredništvo! — Opiraje se na določbo § 19. tiskovnega zakona in z ozirom na poročilo, ki je bilo pod naslovom: »Gregorčičeva slavnost v Mariboru« v »Slovincu« z dne 9. aprila 1907, zahtevam, da sprejmete sledeči popravek:

Ni res, da je bil moj slavnostni govor grd madež na lepi veselici; ni res, da sem govoril ostudno in surov, in ni res, da sem vmešaval znane liberalne neresnice.

Res pa je, da sem govoril dostojno in uljudno in da sem govoril resnico.

Dr. Franjo Rosina.

Š Občinske volitve za celjsko okoličje je c. kr. namestništvo v Gradcu potrdilo.

Ljubljanske novice.

Iz Občinske volitve v Ljubljani. Danes so magistratovci mislili, da se bo magistrat podrl. V tak strah so jih spravile socialnodemokratske kandidature v občinski svet. Deset izvoščkov jim je vozilo skupaj na volišče, a kljub temu niso spravili skupaj več nego 566 skupno s pooblastili, volivcev v III. razredu je pa 2490! To so vsi magistratni glasovi v III. razredu! Več niso mogli pridobiti tudi z

lažo o kompromisu med klerikalci in socialnimi demokrati. Da bi bil tak kompromis, bi bili danes magistratovci že leteli. Rešila so magistratovce danes samo še pooblastila, katerih socialni demokratje skoro nič niso imeli. Značilno je, da je mestni uslužbenec Magister ves čas pohajkoval na volišču. Ali je za to od mesta plačan? Svoje zmage so magistratovci lahko — žalostni. Kaže jim bližnji polom. — Skupni izid volitev v III. razredu je sledeči: Mali Francisek 566, Kozak Jožef 560, Zirkelbach Ivan 542 glasov. Ker je znašala absolutna večina 437 glasov, so torej izvoljeni liberalci in sicer Mali in Kozak za dobo treh let, Zirkelbach pa za dobo dveh let. Socialnodemokratski kandidati so podlegli: Ethin Kristan s 327, dr. Anton Dermota s 321, Ivan Mlinar, korektor, s 145 glasovi.

Iz Pogreb nesrečnih žrtv v Rožni dolini. Na stotine ljudstva je oblegalo v soboto in nedeljo hišo pokojnega Škofa. Treba je bilo pri vratih straže, ki je spuščala ljudi v sobo, ki je bila vedno natlačeno polna. Ob drugi uri v soboto popoldne so nesrečneža umili in preoblekli ter položili doma na oder. Pri preoblečenju so opazili, da ima Škof veliko rano na trebuhu, katero si je sam zadal, a ni nič krvavela. Na vratu ima tri rane. Prvo na bradi, drugo na podbradku in tretja je prerezan vrat. Mali sinček ima tako globoko rano, da se mu glava le malo še drži života. Dve vrli delavki iz tobačne tovarne sta žrtve preoblekle, osnažila sobo krvi in pripravila oder. Naval ljudstva k odru je bil velikanski. V nedeljo popoldne se je vršil pogreb iz hiše žalosti v Rožni dolini na viško pokopališče. Pogreb je bil cerkven, ker je storil Škof grozni čin v hipni blaznosti. Skrajno žalosten je bil pogled na sprevod: Sprejdi križ, za njim devet vencev, nato so nosili naprej malega sinčka potem 16letno hčerko in zadnjega očeta. Ljudstva je bilo v sprevodu in ob strani sprevoda do pokopališča gotovo nad 15.000 oseb. Kaj tacega na Viču sploh še ni bilo. Spreveda se je udeležilo uradništvo tob. tovarne, skoro vsi delovodje in mojstri in nebroj delavcev in delavk. Žena Škofova ni mogla vsled žalosti za pogrebom, sinu Alfonzu pa je prišlo na pokopališču slabo. Pogreba so se udeležili tudi zastopniki naših društev. Mogoč pretrpeti to je bil prizor na pokopališču ko so vrli rožnodolski mošje in fantje spustili prvo rakev v kateri je bil Škof v jamo, vse je na glas jokalo in ko so naposled spustili v skupno rakev še hčer Emo in malega Riki ni bilo več suhega očesa in iskrena molitev iz tisoč src se je dvignila proti nebu za nesrečne žrtve. — Bodi jim lahka zemlja!

Iz V čast in slovo šolskemu svetniku Avguštinu Westru se je v posvetovalnici I. ljubljanske državne gimnazije včeraj (v nedeljo) ob 10. uri popoldne zbral ves učiteljski zbor, ob navzočnosti gospoda deželnega šolskega nadzornika Fr. Hubada, hoteč onemu slovesno čestitati k podelitvi naslova »šolskega svetnika« povodom prestopa v pokoj, in se obenem korporativno posloviti od njega. — Gospod ravnatelj A. Senekovič se je v prisrčnih besedah obrnil od slavljenca in je v svojem govoru spremljal njega življensko pot, dolgo pot, ki jo je nastopil leta 1857. mali deček z Bleda kot prvošolec v tedanjo ljubljansko gimnazijo, pot, ki je potem mladeniča peljala kot modroslovca na Dunaj (l. 1865.), ki ga je kot poskusnega kandidata privedla nazaj v Ljubljano (l. 1873), a ga je kot profesorja (l. 1872) zanesla v daljno Pančovo, od tam v Bud'ejevice (l. 1877) in mu konečno prisodila mirno delovanje in Ljubljani (od l. 1884—1906) tekom celih 22 let. Menjavali so se profesorji na I. državni gimnaziji, a profesor Wester je stal nepremakljiv, vedno čil in točen, vedno dobrohoten in ljubeznjiv; le sedem profesorjev deluje na zavodu še izmed onih 30, ki so tvorili leta 1884 učiteljsko osebo ljubljanske I. gimnazije! Zdaj odhaja zopet eden, odhaja po zaslugi s častjo in odlikovanjem. Naj uživa še dolgo pokojna svoja leta in naj se še spominja zavoda in kolegov, ki ga ne bodo pozabili. Svetnik Wester se je nato iskreno zahvalil za laskave besede in je želel vsem kolegom, da bi dosegli tak časten dan, kakor ga praznuje danes on, z isto čilostjo! — Dve dijaški deputaciji sta čestitali, v slovenskem (osmošolec Natlačen) in v nemškem jeziku (sedmošolec Moro) slavlencu na njegovo odlikovanje in sta mu izrekla v imenu dijakov zahvalo za njegov pouk, ki jim ostane zbog profesorjeve ljubeznivosti vedno v lepem spominu.

Iz O občnem zboru kranjske zadruge pričobimo poročilo jutri.

Iz Na oklikih so: Jožef Longika, črkostavec, in Leopoldina Kinkelj, šivilja; Franc Tomažin, uslužbenec, in Antonija Kotar, kuharica; Janez Martine, slikarski mojster, in Antonija Punčah, smodkarica; Peter Vidmar, vrtinar, in Helena Kelbel, tovarniška delavka; Jožef Zupan, železniški uslužbenec, in Marija Šega, služkinja; Jožef Miklavčič, orožnik v pokoji, in Neža Certinač, vdove postrežnica; Jožef Keber, mesarski mojster, in Marija Smole, gostiln. hči; Jurij Peter, voznik električne železnice, in Antonija Sigulin, pos. hči.

Iz V hotelu „Union“ se je nastanil novi poveljnik 27. pešpolka polkovnik Martin Radičević; istotam ložira kontreadmiral vitez Henriquez in baron pl. Ende, višji mornariški častnik.

Iz Ulom. Danes ponoči so do sedaj še neznani tatovi ulomili v gostilno g. Josipa Mačka v Krojaških ulicah in pokradli za 10 K smodk, za 5 K drobiža, suknjo, vredno 30 K, zlat naočnik, vreden 24 K, samokres, vreden 6 K, 2 steklenici konjaka, vrednega 6 K 40 vin. in orožni list, glaseč se na Josipa Mačka. Da je tat mogel priti v gostilno je s železom izbil iz vrat tablo in je potem skozi nastalo odprtino zlezal v gostilno.

Iz Najden mrtev otrok. Ko sta v soboto zvečer snazili dve ženski Ermacorovo grobnico pri sv. Kristofu, sta našli med cipresami leseno skatlo v kateri je bil v cunje zavrt mrtev otrok. Na lice mesta došla policijska komisija je dognala, da je otrok tam ležal dalj časa. Na truplu so se poznali že plesnobni znaki, zunanjih znakov kake sile, pa ni bilo najti. Nadalje podrobno-ti bode dognala sodnijska obdukcija. Po nečloveški materi poizvedujejo.

Iz Surovinsko društvo čevljarске obrtne zadruge v Ljubljani je imelo svoj redni občni zbor dne 8. t. m. v prostorih Perlesove gostilne v Prešernovih ulicah. Gosp. Oblak kot ravnatelj konstatira sklepčnost, se zahvali, da so se občnega zbora udeležili v tako lepem številu in predstavi združnega inštruktorja g. dr. Blodiga iz Trsta. Zapisnikarjem je bil imenovan g. Salmič. Oblak omenja delovanje društvenega odbora in sploh društveno stanje. Odbor je imel pretečeno leto 8 sel, v katerih se je jako živahno, složno in vzajemno razpravljalo in ukrepalo v korist društva. Dokaz temu, da je društvo napredovalo, se vidi iz tega, da je k društvu pristopilo 7 novih članov in je imelo 11.168 K 60 vin. več prometa, kakor predlanskim. Stanje društva je jako povoljno, kar se razvidi iz dejstva, da je imelo društvo 1304 K 34 vin. čistega dobička. Sklepe se, da dobijo člani po 3% dividende. Prejemkov je imelo društvo 31.118 K 34 vin., izdatkov pa 30.146 K 97 vin., toraj prometa skupaj 61.264 K 81 vin. V odbor sta bila izvoljena za dobo treh let g. Črtalič Josip in g. Kralj Martin. Na predlog g. Zamljena se sklene, da se člani večkrat skupaj snidejo in dogovorijo o društvenih stvareh in sploh o čevljarški obrti. Pisec teh vrstic pa opozori čevljarске mojstre, naj pristopijo k društvu kot člani, da bode društvo še bolj prcvitalo in donasalo sad svojim članom; že sedaj dobi o nekateri člani po 100 kron in nekateri še več dividende. Ako se na vpraša, koliko ti pa dajo usnjarji koncem leta, ki si jim znesel vsak krajcar, ki si ga dobil, mislim da ne bo težak račun, koliko si dobil, ker nisi nič dobil. Če pa pridno kupuješ v društvu in dobiš koncem računskega leta za dve lepi obleki, ti ne bode žal, da si zaupal odboru, ki nepristransko deluje za korist vseh društvenikov.

Iz slovanskega sveta.

Iz Zopet t'skovna pravda slovaškega lista. Slovack Ignacij Polák marljivi dopisnik slovaškega lista »Národní Hlásnik« bode stal 19. aprila pred budimpeštanskim tiskovnim sodiščem radi članka »Kakšni moramo biti mi Slovaki«, ki ga je objavil v 16. številki omenjenega lista dne 15. avgusta 1906. Državni pravdnik vidi v članku »ščuvanje zoper mažarsko narodnost.«

Iz Poljski pisatelj in obramba narodnega življenja. Slavni poljski pisatelj Sienkiewicz je daroval ves honorar, ki ga je dobil za svoje prevedene spise v nemški jezik, obrambi poljskega jezika na Poznanjskem.

Razne stvari.

Dobra zvijača. Dasiravno je bilo vsled visoke carine, ki jo pobirajo Amerikanci tudi od umetnin, veliko pritožb, se je vendar izkazala kot izvrsten pomoček za goljufije. Nekaj trgovec z umetninami je imel slabo kopijo Rembrandtovega portreta. Poslal jo je v New-york, obenem pa tudi »izvedencu« ameriškega carinskega uradništva pismo brez podpisa, v katerem piše, da hoče nekdo vtihotapiti v Ameriko originalno sliko Rembrandtova, a da jo je odposlal kot kopijo, da bi prevaril carinske uradnike. »Izvedenci« so seveda označili kopijo kot original, ceneč jo na 200.000 kron, in menili, da so s tem pošteno »potegnili« trgovca; seveda so zahtevali tudi primerno carino. Smejal se je seveda le trgovec; ker je komisija izjavila, da je sliko napravil Rembrandt sam, jo je prodal za neverjetno vsoto kot original.

Ameriške novice. Ker jo je njen oče posvaril, je v Filadelfiji med šolskim poukom neka deklica zavžila antrofin; posrečilo se je, da so jo rešili. — V Providenci je umrl Peter Keaton, ki je tehtal 450 funtov. Vsled debelosti je postal nezmožen za delo. — V Muskogee, I. T., je hotel stražnik aretirati nekega zamorca, toda zamorci so ustrelili stražnika in nekega trgovca. Boje se, da izbruhne splošen boj med belimi in črnci. — 27. marca je zletela v zrak v Graniteville tvornica raket. Poslovodji je odtrgalo glavo, več oseb je deloma mrtno, deloma lahko ranjenih. — Koncem marca je dospelo v New York 16.000 izseljencev. — V zapadni Ameriki je divjal tak orkan, da je ustavil vlak.

VOJSKA MED TURČIJO IN BOLGARIJO.

Pariz, 14. aprila. »Memorial Diplomatique« javlja danes sledeče: Sultan je zelo bolan. Njegovi sorodniki ga hujskajo na vojsko proti Bolgariji. Sultan bi se bil temu že davno udal, ako bi se ne bal splošne vstaje v Anatoliji. Pač pa se zbirajo turške rezerve ob bolgarski meji.

Carigrad. Kajmakam v Tirnovi poroča, da sta zastražila dva bolgarska polka mejo ob Črnem morju. Tudi Turki so ojačili svoje straže ob bolgarski meji.

Telefonska in brzojavna poročila.

PROTI DR. PLOJU.

Ptuj, 15. aprila. Proti dr. Ploju je liberalna stranka postavila včeraj na shodu v Ptuj za kandidata Zdravca, posestnika v

Prva domača slovenska pivovarna **G. Auerjevih dedičev**

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12

Štev. telefona 210.

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Središču. Udeležnikov je bilo 120. Zborovanje je bilo burno.

LIBERALCI PROTI ROŠKARJU.

Ljutomer, 15. aprila. Na včerajšnjem volivnem shodu liberalne »Narodne stranke« v Ljutomeru se je zbralo — 100 oseb. Za protikandidata so postavili nekega Murša.

SIJAJEN SHOD »KMEČKE ZVEZE«.

Celje, 14. aprila. Shod »Kmečke stranke« v Novi cerkvi v nedeljo, je sijajno uspel. Nad 300 volivcev je z velikim navdušenjem sprejelo kandidaturu dr. Povaljevo. Liberalci so se morali s Friedrichom klaverno umakniti.

ŠTAJERCIJANCI ZA MARKHLA.

Celje, 15. aprila. Tu je 40 Štajercijanec postavilo za kandidata Markhla.

CESAR V PRAGO.

Praga, 15. aprila. Mesto je slavnostno okrašeno. Nadvojvoda Franc Ferdinand dospel v sredo; namestnik se je peljal jutraj cesarju nasproti v Wittingau. Cesar se je pripeljal v Prago ob silnem navdušenju množice. Na pozdrave je cesar odgovarjal češko in nemško.

DUNAJSKI TAJNI POLICISTI V PRAGI.

Praga, 15. aprila. Došlo je z Dunaja 30 tajnih policistov, ki bodo v Pragi med cesarjevim bivanjem.

Zahvala.

Za vse mnogoštevilne dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti naše preljubeznive in nepozabljene matere

Antonije Starè

kakor tudi za ogromno udeležbo pri pogrebu, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in udeležencem sploh najiskrenejšo zahvalo. Osobito iskrena hvala vsem darovalcem prekrasnih vencev.

Ljubljana, 15. aprila 1907. 876

Josip in dr. Anton Starè.

873 (1-1)

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je po dolgi in mučni bolezni mirno zaspal v Gospodu naš iskreno ljubljeni oče, oziroma tast in stari oče, gospod

Janez Gregorič

posestnik in trgovec

previden s tolažili sv. vere, v 78. letu starosti.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 16. aprila 1907, ob devetih jutraj k sv. Barbari na Tabru

Sv. maše zadušnice se bodo brale v domači in drugih cerkvah.

Prebлага pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

V Retjah, 14. aprila 1907.

Jože Gregorič, posestnik in trgovec, Alojzij Gregorič, c. kr. poštni official, sinova, — Marija, Ivana, Nežika, Franica, Tonica, hčere. — Jernej Krašovec, Janez Bartol, Alojzij Lavrič, France Vesel, Anton Košmerl, zetje. — Pavlina, Dragica, Ivana Gregorič, sinuhe. — Vnuki in vnukinje.

Na ponudbo je

866 1-1

Kovačnica

na Božakovem kovaču za samostojna dela. Prednost imajo taki, ki imajo tudi pravico podkovati konje.

Več se izve pri Vukšiniču, krčmarju na Božakovem št. 5, pošta Metlika.

Zahvala.

Ker se je ob priliki požara moje hiše in pohištva **Vzajemna zavarovalnica** tako kulantno obnesla in mi vso zavarovalnino z majhnim odbitkom takoj izplačala, se ji tem potom javno zahvaljujem in jo slavnemu občinstvu najtopleje priporočam.

Josip Oražen

Selo pri Ljubljani.

869 1-1

Izdajatelj: Dr. Ignacij Zlatnik.

861 (1-1)

Helena in Franc Janežič naznanjata v svojem, v imenu svoje družine in sorodnikov tužno vest, da je njih preljubljena mati in stara mati, gospa

Helena Orešek

trgovka in posestnica

danes ob 1. uri ponoči, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgi in mučni bolezn, v 86. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo prebлага pokojnice položilo se bo v torek, dne 16. aprila ob 4. uri popoldne k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v domači farni cerkvi.

Predrago rajico priporočamo v blag spomin in molitev.

POSTOJNA, 14. aprila 1907.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti našega nepozabnega, iskreno ljubljenega očeta, soproga, oziroma starega očeta, strica, brata, tasta, zeta in svaka, gospoda

Mihaela Gostiša

posestnika in trgovca

izrekamo tem potom vsem svojo najtoplejšo zahvalo.

Posebno se najtopleje zahvaljujemo p. n. uradnikom, slavnim požarnim bratcem v Gor. Logateu, preč. duhovščini, kakor tudi vsem darovalcem prekrasnih vencev, sorodnikom prijateljem, znancem in udeležencem, ki so prihiteli od daleč in blizu, da spremljajo pokojnika k zadnjem počitku.

Lepa in srčna hvala vsem! Prosimo, naj se nam blagohotno oprusti, ako kdo izmed sorodnikov, prijateljev ali znancev pomotoma ni prejel posebnega obvestila.

Gor. Logatec, 13. aprila 1907.

862

Žaljuči ostali.

Zahvala.

875

Za mnogoštevilne dokaze prisrčnega sočutja povodom bolezni in ob smrti našega iskreno ljubljenega očeta, oziroma tasta in starega očeta, gospoda

Frana Ingliča

c. in kr. ogničarja v p.

kakor tudi za obilno spremstvo pri pogrebu in krasne darovane vence izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem in vsem, ki so kakorkoli izražali sočutje, našo našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno toplo se zahvaljujemo preblogo-rodnemu poveljniku c. in kr. pešpolka št. 27 Leopold II. kralj Belgijcev za vojaško godbo, gospodu predstojniku tuk. topniške filijalne zaloge, vsem gospodom podčastnikom tukajšnje garnizije in slavnemu veteranskemu društvu ljubljanske okolice.

Vsem naša najtoplejša zahvala.

Rodbini Inglič-Kristan.

Delavci

ooo za predilnico

dobe v novi predilnici v Ajdovščini (Vipavska dolina) trajno delo. Rodbine dobe prosto stanovanje.

863 2-1

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je B. gu vsemogočnemu, dopadlo poklicati k sebi mojo nepozabno, iskreno ljubljenega soproga, oziroma mater, hčerko sestro, svakinjo teto

Franico Rihar roj. Gostiša

danes ob enajstih ponoči po kratkem in mučnem trpljenju v 25. letu njene dobe.

Zemski ostanke predrage rajnice se prenese v torek, dne 16. IV. t. l. ob petih popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Gor. Logateu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v župni cerkvi Matere Božje v Gor. Logateu.

Drago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

S Gor. Logateu 14. aprila. 1907.

Ivan Rihar, soproga, posestnik in usnjari. — Franc in Franja Gostiš, stariši. — Franica in Mici otroci. — Franc, Ivan, Alojzij bratje. — Anica in Tinica sestri. 870

Žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Gospod življenja in smrti v Svoji neskončni previdnosti poklical k sebi našega iskreno ljubljenega soproga oziroma očeta, starega očeta,

Antona Flere

posestnika umetnega mlina,

danes ob 3. uri popoldne po kratkem, a mučnem trpljenju, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče v 77. letu njegove starosti.

Zemski ostanke predragega rajnega prenese se v torek 16. aprila t. l. ob 8 uri jutraj iz hiše žalosti na pokopališče na Goričici.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi na Goričici.

Nepozabljeni pokojnik bodi priporočen v spomin in iskreno molitev.

Sp. Domžale, 14. aprila 1907.

867 1-1

Žaljuči ostali.

868 1-1

Oklic.

Dne 19. aprila 1907 ob 11. uri dopoldne se bode pri podpisani sodišču, soba šte. 37, oddala v zakup potom javne dražbe

hiša v Spodnji Šiški šte. 9

pri Povšetu po domače Anžok z gostilniško koncesijo vred.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. VIII, dne 11. aprila 1907.

Pozor!

Pozor!

Največja zaloga nagrobnih spomenikov

katere imam v zalogi iz vseh vrst marmorjev, umetno izdelane; ravno tako so v zalogi

nagrobni okviri.

Preč. duhovščini in slav. občinstvu se priporočam za vsa umetna cerkvena in stavbinska dela po zmernih cenah.

Nagrobne spomenike prodajam radi preselitve obrti po zelo nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

871 12-1

Ignacij Čamernik

kamnosek, Komenskega ulice 26 v Ljubljani.

tisk »Katoiške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.

Schicht- milo je najboljšje!

Skrbne študije

so dognale, da se **Schicht-ovo milo** hitro in močno peni v vsaki vodi: topli ali mrzli, trdi ali mehki; izlahka toda uspešno so vrine v tkanine, hitro odloči nesnago, ne da bi se količkaj lotilo niti. Schichtovo milo je popolnoma čisto in zatorej docela brez razjedajočih snovi; že desetletja ga izdelujemo v enaki kakovosti iz najboljšega blaga. Raba tega mila za **vsako** čiščenje, za **vse** vrste pranja, je zakon preudarnosti in pomenja za vsako gospodinjstvo prihranek časa dela in denarja. 334

Pravo le z imenom
Schicht.

P VIII 1305

78

Nagodba in Hrvatje.

Na Dunaju in v Pešti se že več mesecev, s presledki vrše pogajanja med avstrijsko in ogrsko vlado o podaljšanju sedanje nagodbe. Pri vseh teh pogovorih in posvetovanjih pa ni nobenega zastopnika kraljevine Hrvatske, dasi ima po zakonu pravico. Tem povodom piše »Hrvatstvo«:

Ako je na dnevnem redu le desetletna nagodba, potem se dosedanja zveza pretvori v pogodbo, da se skupni carinski tarif razdeli v avstrijski in ogrski, da se razdele užitinski davki, da se konvertuje ogrski državni dolg, da se ogrske državne zadolžnice oproste davka v Avstriji, da se določijo tarife za železnice itd. Vse te ogrske zahteve pa dokazujejo, da se po letu 1917 razdruži tudi skupno carinsko ozemlje. Da pa more Avstrija dovoliti tako nagodbo, mora ji Ogrska dati znatne koncesije, katerih pa nima. Zato je jako verjetno, da bi Mažari radi napravili kupčijo z Dalmacijo. Uveljaviti hočejo pri tej priliki »svoje« pravo na Dalmacijo. Avstrija naj bi Mažarom izpolnila vse zahteve ter odobrila novo pogodbo le do leta 1917. Mažari pa bi se definitivno odpovedali Dalmaciji. Na hrvatski vladi in resolucijah je, da to prepričajo. Vlada je sicer že dvakrat izjavila, da brani hrvatske koristi, a od strani koalicije se menda ni še prav nič storilo. Naše stališče je, naj se Hrvaška udeležuje pogajanj kot poseben od Ogrske neodvisen faktor. To pravico nam priznava tudi vnanji svet. Ravno v tej smeri, ker gre za premembo nagodbenih načel, Hrvatje niso ničesar storili. Ako se razbijejo pogajanja in ogrski državni zbor sklene poseben carinski tarif, more Hrvatska v smislu jasnega zakona nastopiti kot poseben faktor ter z Avstrijo skleniti posebno pogodbo. Ali je hrvatska vlada to uradno naznanila avstrijski in ogrski vladi? Ako je nagodba med Avstrijo in Ogrsko gotova, potem smo zamudili priliko. Sicer bomo mogli od Mažarov zahtevati to ali ono, a nikjer ni zaimenjeno, ali in kaj nam Mažari dovolijo. Prisiljeni bomo sprejeti to, kar nam Mažari sami milostno dovolijo. Gotovo to hrvatska vlada dobro ve, pa tudi koalicija, zato si ne moremo tolmčiti molka.

Ako dobro premislimo vso stvar, pridejo do prepričanja, da Hrvatje več izgubimo, ako Avstrija in Ogrska sklenejo pogodbo brez nas, nego li v slučaju, da se nagodba razbije. Vendar pa je nova pogodba gotova v tej ali drugi obliki. Mi Hrvatje pa v vsakem slučaju izgubimo kardinalno svojo pravico, ki je zagotovljena v nagodbi. To je za nas velikega pomena. Ako se posreči nagodba, tedaj se je izigrala Hrvaška nazvle jasno zakonitu v nagodbi. Ako se razbije nagodba, tedaj pridejo Mažari s svojim avtonomnim carinskim tarifom in Hrvatje smo zopet izigrani, ako se ne poslužimo svojih zakonitih pravic. Zato moramo zahtevati, da je Hrvatska pripuščena k pogajanjem kot tretji faktor.

V bistvu se s tem strinjajo tudi ostali hrvatski listi, ki se sklicujejo na paragrafe 4, 40 in 70 ogrsko-hrvatske nagodbe.

Občni zbor „Dramatičnega društva“.

Dognati bo tudi treba, kako bi se dobilo denarno pokritje za bodočo sezono. »Tu bi morali edino nastopiti vsi, v katerih je kaj narodne zavesti, brez ozira na politično prepričanje in osebne odnose.«

»Slov. Narod« št. 83 ex 1907.

Brezdvomno izvirajo te vrste, ki smo jih kot motto navedli, iz oficijelne vira, to je iz odbora dramatičnega društva. No, kdor je bil navzoč pri sobotnem občnem zboru, je doživel vse kaj drugega, kot resno razmišljanje o bodočnosti slovenskega gledališča. To je bila karikatura občnega zbora — z malimi izjemami. Izvzemši blagajnikovo poročilo, ki pa drugače kot stvarno — kar se tiče namreč suhih števil — biti ne more, in izvzemši še — Etbin Kristanovo izjavo, je bilo večinoma vse mlata prazne slame in med vsemi plevami je naposled ostala vendarle vsepovsod največja pleva — »jaz«!

Ta neizmerno mogočni, ponosni, v različne fraze vseh mogočih krojev odeli, s samohvalo pretkani — jaz!! Polovico časa je rabil zase »jaz«, polovico pa slabotni dovtipi, ki so običajni med otroci, ki pohajajo šolo na »Grabnu«. Nekoliko zavilani, pretvarjani, zofizmov, nekaj neslanih dovtipov, vrednih kakkega šušterskega lerpoba — to je bil začetek in konec predvčerajšnjega občnega zbora »Dramatičnega društva«. Gospoda, ki imate vedno polna usta samohvale, ker vas trezni ljudje — najete in napohane izvzamemo — ne morete hvaliti, kje pa imate kak pozitiven uspeh?

Pa saj je škoda dragocenega časa in prostora za taka razmišljanja. Naj sledi poročilo o »občnem zboru«, kakor se je vršil. — Stvarno bode naše poročilo vsaj toliko, kot so bili stvarni pogovori. Udeležba je bila izredno velika, kot menda še nikoli, odkar obstoji »Dramatično društvo«. Gospoda mora biti hvaležna tudi nam, ker največ zanimanja smo naposled vzbudili vendarle mi, če nam je dovoljeno, da se tudi malo potolčemo na prsi.

Predsednik dr. Karl vitez Bleiweis konstatira, da take nedežbe že nad dvajset let ne pominj. Zahvaljuje se za udeležbo, izreka zahvalo podpirateljem gledališča, mestnemu svetu, deželnemu odboru za lože, gledališkemu društvu, tudi časopisju, odboru in intendantu posebej.

Tajnik profesor Wester poroča, da je med letom odstopil odborov član dr. Tekavčič. Odbor je posvečal vso skrb in jo osredotočil na edino slovensko gledališče.

Potem omenja krize v odboru, ko je odstopil Govekar in vodstvo prevzel profesor Juvančič, ki je prevzel vse v razočarajočem stanju. Glede raznih zaprek poroča bo ta sam. Pravi, da noče kratiti hvale prejšnjemu intendantu, ki si jo je sam napisal v »Našem Listu«, ampak za samohvalo ima le molk. Spominja se 40-letnice obstoja »Dramatičnega društva«, ker leta 1867 meseca aprila (8.) je vlada potrdila pravila. Prvi predsednik je bil Luka Svetec; od leta 1868 pa je v odboru dosedanj predsednik dr. Bleiweis. Dosedaj je bilo vseh predstav 1677. Danes perspektiva za slovensko gledališče ni ugodna. Dalje besediči o vaški in mestni kulturi in okusu publike, o varanju, kako pri nas vse otopi v politični gonji, o potrebi učenja in izobraženosti in odsevu kulturnega življenja. Naposled se je izrekel, da gledališče ne sme postati strankarsko, pri tem pa po nesreči zadel po zobeh one, katerim ta moralna klobuta ni bila namenjena. Kdo pa je oni, ki provocira strankarstvo?

Blagajnik kontrolor Rozman poroča o denarnem stanju društva. Konstatira, da brez deželne podpore ne more izhajati ter bode zabredlo v dolgo, in končno bo prišlo do katastrofe. Pred to stojimo že danes. Že lansko leto je proračun izkazoval okroglo 7000 kron deficit in blagajnik je bil že lani mnenja, naj se gledališče opusti, ker ni mogoče izhajati. Pa reklo se je: saj bode dežela izplačala že dovoljeno podporo; toda dežela ni dala ničesar in prošnja, ki smo jo vložili pred tremi tedni, je bila soglasno odklonjena. Mesto je dalo zopet 26.000 K, gledališko društvo 1089, članarina 394 K, lože in abonement 15.799 K, dnevni dohodki 30.288 K, inserati na gledaliških listih 700 K, razni dohodki 1112 K, med temi je nekaj iz Trdinove zapuščine; za prodane mobilije tenorista Orželskega se je skupilo 300 K. Najeti je bilo treba posojila 26.200 K. Gaže so znašale — vzeli smo okrog 48.500 K, poduk 503 K, repertoar 4550 K, garderoba 1933 K, obresti in zavarovalnina 2088 K. Saldo premoženja znaša okroglo 14.000 K; znižalo se je skoro za 5000 kron, ker se je pri inventarju odbilo 3300 K. Izguba znaša skoro 5000 K (4995).

Pokojninski sklad je znašal 31. marca 1906 2538 K 80 h; letos se je pomnožil za 224 kron, med temi je darilo gospoda Petričiča. (Ogromna svota, ta pokojninski sklad in lepa perspektiva za bodočnost slovenskih igralcev!)

Sezona se je ugodno pričela in šteli smo 134 abonentov. Do 45. predstave smo bili še za 338 K na boljšem (od lani), potem pa so začeli abonementi odpadati. (Klic: Zakaj?!)

Nadalje smo bili pasivni in zaznamovati je le skoro neugoden uspeh. Blagajnik pravi, da so dnevni stroški bili večji, tudi električna luč je bila dražja, a vzrok so slabe žarnice (?), ki baje porabijo več toka. Godba je bila nad 300 K dražja kot lani, tudi delavci so se uprli in hoteli višje plače. Navzlic temu pa je konečni uspeh za 1934 ugodnejši, kot lani, ker so bile gaže za nad 2000 K nižje. Porabili so tudi najmanj za repertoar.

To priznanje je jako dragoceno, ker je ob enem dokaz za njegovo kvaliteto. Pomagal je pač stari repertoar.

Nadalje pojasnjuje blagajnik prebitek pri posameznih predstavah. Mi omenjamo le nekatere. Oper se je pelo skupno 39, dve predstavi sta bili mešani. Nesle so n. pr. »Ksenija« in »Cavalleria« (prav koncem sezone) 36 K; »Lohengrin« 260 K; »Traviata« 328 K; »Pikova dama« 460 K; Faust« 552 K; »Lucia di Lamermoor« 638 K; »Ruslan in Ljudmila« 694 K; »Prodana nevesta« 822 K (ena predstava je bila pasivna); »Bajazzo« 832 K; »Trubadur« 1069 K; »Rigoletto« 1145 K; »Biseri« 1198 K. Povprečni dohodek 229 K. — Dram je bilo 52. Prebitki so znašali od 79 K počenši do 984 K; toliko je dosegel »Potopljene žvone«. Med drugimi so nesli n. pr. »Arležanka« 94 K; »V stiski« 190 K; »Kupčija je kupčija« 373 K; »Maček Spaček« 408 K; »Divji lovec« 464 K; »Revček Andrejček« 449 kron; »Mlinar in njegova hči« 612 K; »Beneški trgovci« 871 K; »Za narodov blagor« 826 K; »Elga« 888 K; »On in njegova sestra« 827 K (ta seveda z gospo Polakovo). Povprečno je dala vsaka drama 205 K. Potem pravi blagajnik, da je bilo popolnoma razprodanih le devet predstav in da časniki nimajo prav, da vedno poročajo o polnih hišah, ker potem vsak pravi: Kje pa je denar? To vprašanje se je stavilo tudi pri deželnem odboru, češ, saj se čita, da je vedno polno. Pasivna je bila zlasti »Arležanka« za 32 K, ki so jih morali doplačati. Če se pa vzame, da mora nesti predstava 220 K, da se pokrije režija, je taka predstava kar za 252 K pasivna. Glede vzdrževanja gledališča pa je gospod Rozman povedal to, kar smo že mnogokrat čitali v »Narodu«, da namreč plača Ljubljana večino davka. Na to se nam na tem mestu ne zdi vredno reagirati.

K besedi se med tem oglasi neki Kobal, baje tudi »profesor«, ter konstatira, da šteje »Dramatično društvo« danes 138 članov! Agitirali so letos za pristop novih članov, ker se je pretilo z nevarnostjo! To je bila šahova poteza. (Kako so g. Kobal hudomušni! Strahove vidi že in nevarnosti! Poidite, poidite, morda bele miši.)

Nato izjavi ravnatelj Pirc, da so računali v redu ter predlagali absolutorij. Potem nadaljuje blagajnik Rozman ter poroča o proračunu za bodočo sezono. Vzel je za podlago kar štiri variacije, z eventualnostjo, da se — ali da se ne izplača deželna podpora, nadalje če se izplača ta podpora za nazaj, za dotično sezono obenem z ono za nazaj, oziroma skupno tudi za sezono naprej. Prvi proračun izkazuje deficit nad 16.000 K. (Ta bo najbrž pravi!) Drugi bi imel (s podporo za na-

zaj) nedostatka 5800 K, tretji le 900 K, četrti pa bi imel že prebitok 4000 K. (Čudno! Kar ta proračun naj bi bili sprejeli, ampak k besedi se pri teh tako važnih točkah niti eden ni oglašil. Seveda, treba je bilo omlatiti vso prazno slamo, ki so si jo sami nanesli do vrha poln pod.) Blagajnik konča: Vzemimo za podlago oni proračun, ki izkazuje deficit 5000 K, ker s tem je še vedno mogoče delati. Proračun, ki zaključuje s 5000 K izgube je pravilen. (Res tolažilno!)

Predsednik pozivlja k besedi. Nikdo nima glede najvažnejšega poročila prav ničesar omeniti. Vsi — tudi taki, ki sicer brez potrebe radi govore, molče kot grob v obeh deželnih jezikih. Seveda treba se je pripraviti na najvažnejšo točko. Pozor! Sedaj pride, top je nastavljen.

Gospod intendant profesor Juvančič čita dolgovezni govor. Ponavlja precej, kar smo že čuli in našteva število iger ter njihovo provenienco; nemških je bilo največ, namreč 11. Našteva, kaj je mogel in česa ni mogel uprizoriti, hruli svojega prednika Govekarja in primerja kurnike s palačami. Z medklki mu pridno sekundira Kobal. Graja vse od kralja, prevode, ki so bili baje škandalozni, personal nedostaten in izjavi, da vsa ta literalna glorijska, ki je stala tisoče, ni vredna danes groša. (Mi temu ne moremo seveda ničesar dostaviti.) Potem ko se je naveličal Govekarja, spravil se je na »nadebudno kritiko«. Da je našveljal mnogo več, kot se nam je ljubilo poslušati, je seveda samoobsebi umevno. Da je zavil po svoje, kdo bi mu to zameril! Ali stvarjen po mož ni bil. Čemu pač? Dotični, proti komur je bilo to čenkanje naperjeno, ni toliko vreden. Posito: da, človek božji, čemu pa se je potem toliko časa po nepotrebnem potratilo? Saj je bilo toliko važnejšega gradiva! Denar, denar, denar! Za financiranje se ni noben vrag zmenil. Kriz čez to! Juvančiča pač noben krst ne bode vprašal, kaj in kako naj piše. Se tega bi se manjkalo, da bi si pustil kdo od njega mašiti usta! Ne, to je že več kot domišljija. No, naposled se je tudi naveličal svojega proforskega modrovanja, povedal še tisto o »mlinarju in osličku«, potem pa presledil in zajahal (menda vendar ne omenjene živalice? Op. ur.) — »Krpansko kobilu«, da dá še eno brco Govekarju, predno zapoje sam sebi »visoko pesem«. Pripovedovati začne — skoro od rojstva — kaj je doživel in kako naposled zalezal tudi v slovensko gledališče.

Bes je hotel, da je videl prvič baš »Salomo« in bil najsrečnejši v hipu, ko so obglavili preroka. No, in kaj bi še dalje pisali, postal je gospod intendant. Pripoveduje, koliko je imel truda, da je uvedel na oder vsaj slovensčino (to se je videlo, zlasti pri operah!). Celo na svojem stanovanju je imel vaje (ob »čajevih večerih«). Poprej so se domače moči vedno zastavljale (on pa je hotel izročiti absolutno vodstvo gledališču režiserju Taborskemu, ki naj bi bil postal ravnatelj). — Za »Narodov blagor« pravi, da ga prejšnja intendantna zato ni uprizorila, ker ni vedela, če je Ščuka res ugriznil Grozda. Potem je napovedal še razne reforme ter končal. Takoj za njim se oglaš »profesor« Kobal, ki je bil od četrta do četrta ure glasnejši, dokler ni v svoji priznani duhovitosti dospel do ekstaze.

Kobal morda misli, da se bode komu res zdelo vredno, se z njim prerekat. Kaj pa še! Le eno naj mu bodi povedano: če on kot akademično izobražen človek meni, da je nekdanje stanovsko razmerje merodajno za delovanje v javnosti, se kruto moti in naj samo pazi, da se mu ta argument ne le ne obnese, ampak tudi maščuje. Če spada njegove bedaste froclarije na občni zbor »Dramatičnega društva«, o tem bodi sodba prepuščena razsodnim ljudem. Zaključil je pa svoj »govor« le na prav pošten in spodoben način: pozval je navzoče, da se pije na Juvančičovo zdravje. On noče ostati intendant — zato pa pijmo! Temu pozivu se je s splošnim navdušenjem ugodilo.

K besedi se oglaš Govekar. Pojasnjuje glede priprave repertoarja, da je delal spoznamno s celim odborom. Pri engaziranju osebja je gledal vedno na to, da niso bile moči predrage. Izključno slovenskega gledališča pa še deset let ne bomo imeli. (Mi pa pravimo, da v takih razgrih sploh nikoli!) Glede prevodov pravi, kateri strokovnjak pa bo prelaga igre za 20 ali 25 gld. To so delali navadno le dijaki. Tudi Juvančič ni bil zadovoljen s petakom, ko je prevzel »Gizdavke« (pripomnimo, da direktno iz francoščine, kar, si šteje v posebno čast in zaslugu). Glede tega, pravi dalje Govekar, da se je vsako leto vse z garderobo vred preuredilo. Za godbo, pa pravi, da bi bila društvena za 3000 K dražja, kot vojaška.

Trud smo imeli, da smo maso pridobili za gledališče. Absolutno literarnega gledališča pa sledi na celim svetu ni. Stedenje je bilo tudi njegov princip, in on je uverjen, da je boljše slabo gledališče, kot nič. Listi so bili početkom navdušeni, a potem so spreviedli, da se je vsa glorijska izpremenilo v meglo nazaj. Brigajmo se raje za deficit, kot pa za osebe, in glejmo, da pokrijemo onih 16.000 kron.

K besedi se oglaš tudi Cankar. Ali povedal ni nič novega, samo to je rekel končujoč, naj se voli nov odbor, Govekar pa vun vrže. Edino kar je bilo ta večer pametnega povedano (če abstrahiramo predsednikov pozdrav in blagajnikove številke), navedel je naslednji govornik, pisatelj Etbin Kristan. Virtus laudanda et in imitico! Kristan pravi: Tudi nam je nekoliko na srcu slovensko gledališče, pravim nekoliko: a morda več kot onim, ki trobijo, koliko jim je na tem ležeče, da ostane kulturni zavod. Gledališče je treba demokratizirati; ne umetnosti ponižati, ampak ljudstvo povzdigniti. To se ni nikdar izvrševalo. Nje-

mu so že očitali krvavo teorijo, no, tudi praksa ni nikamor privedla. Do sedaj dramatičnega društva sploh ni bilo, ampak le enkrat v letu občni zbor. Društvo naj dela tekom leta, akcije je treba. Naj se sestane in razmotriva, kako gledališče povzdigniti in približati ljudstvu. V Ljubljani sploh noben ne vé, če je tu kako dramatično društvo. — (Zadnja leta je pač »Slovenec« prebudil zaspance, zlasti letos; — že zato bi mu morali biti hvaležni!) — Kristan končuje: Mogoče je še popraviti, kar se je negiralo. A gledališče bo uspevalo le takrat, ko bo našlo pot do njega ljudstvo. —

Ob prehodu k volitvam izjavi predsednik dr. Bleiweis, da odstopi celoten odbor, on sam pa da predsedstva ne prevzame več. —

Cankar popravi svoj predlog, naj se vrže Govekarja vun v toliko, da ni mislil njegove osebe, ampak tip, zistem; — osebno žaliti ga ni hotel. —

Predsednik se voli posebej ter dobi od 32 oddanih — 21 glasov notar Hudovernik. — V odbor so bili potem voljeni: Rozman, Juvančič, dr. Novak, Wester, Andolšek, dr. Dermota, dr. Goestl in Jančigaj. — Potem se je pa debatiralo, kdo sprejme in kdo sme biti odbornik ali ne, z ozirom na Jančigaja, ki biva v Šiški in dr. Goestlna, ki biva v blaznici na Studencu. — Pri tem konstatira Kobal, da je norišnica v Ljubljani! — Misli se je namesto enega izmed teh voliti Paternostra, — no, potem so pa sklenili na veliko veselje restavracija Kržišnika — češ, bo pa še enkrat »ferker« — da se še enkrat vrši občni zbor in sicer takoj prihodnjo soboto. Pomenljivo je, da izmed vseh izvoljenih niti eden ni literat.

Kaj naj še pišemo? — Ta občni zbor je bil venec na glavo sezone, brez vsakega pozitivnega uspeha. — Edino kar je bilo, da sta si olajšala svoji srca Juvančič in Kobal. — Ni ga bilo, ki bi bil stavil kak pаметen — ali vsaj sploh kak predlog. — Tudi ni noben povedal, kako si mislijo svobodo kritike, pač pa smo čuli, da smo bili početkom celo preveč naklonjeni »novi eri«. — S prismojeno »gentlemen-sko« štenkarijo pa ne bode rešeno slovensko gledališče, to nas si zapišejo merodajni krogi — na nos! — Svobodno jim je štenkati, tudi psujejo naj, ako hočejo, samo potem naj ti »gentlemeni« tudi — sami deficit plačajo! —

F. K.

Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih.

»Krajska podružnica avstrijskega društva za bolne na pljučih« imela je dne 6. t. m. v mestni dvorani svoj letošnji občni zbor, na katerem je sklenila, da se po zgledu družih kronovin odsihdoh imenuje »Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih«, da pa pri tem ostane podružnica »avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih« na Dunaju.

Občni zbor otvoril je predsednik Rudolf grof Chorinsky. Iz tajnikovega poročila posnemamo sledeče: Društvo otvorilo je v pretečenem letu v Ljubljani oskrbovalnico za jetičnike in je kupilo stavbni svet za otroško zavetišče, ki se prične še to leto graditi. S tem je društvo v kratki dobi treh let — kajti toliko čas je poteklo od njega ustanovitve — oživotvorilo bolj proti jetiki, ki je že sedaj zelo obsežen, ki pa postane po otvoritvi otroškega zavetišča še mnogo uspešnejši. Razven tega je društvo v preteklem letu poslalo šest škrofuloznih k jetiki nagnjenih otrok v morsko zdravilišče v Gradcu in je nekaterim jetičnikom, ki so vsled svoje bolezni postali delanezmogni, omogočilo zdravljenje v zdraviliščih, s čemur jim je zopet pripomoglo do delazmožnosti. Toda ti uspehi pridejo komaj v počev v primeri z delovanjem, ki ga društvo razvija v oskrbovalnici za jetičnike. Oskrbovalnica je nekaj osrednji zdravstveni urad, ki vodi in odreja vse, kar je v boju proti jetiki potrebno. Ona nam omogočuje domovno odvracanje jetike. Tu dosega svoje uspehe s tem, da neprestano oskrbuje in nadzira jetične rodbine. Funkcionarji oskrbovalnice — zdravnik in strežnice — obiskujejo rodbine vedno na njih domu. Neozdravljive jetičnike, ki bolezen posebno lahko raznašajo, skušajo oddati v hiralnice, ozdravljive v zdravilišča. Kjer se to ne da doseči, izolirajo bolnika, podučujejo njega sestanovalec o varstvenih napravah, razkužujejo stanovanja, obleko in perilo, krepijo bolnika in oslabele rodbinske člane, osobito otroke in jim v ta namen brezplačno nakazujejo mleka, kruha in drugih redil, če treba, preskrbijo jetičniku lastno postelj, omogočijo rodbini, da si najame večje stanovanje, če se sicer bolnik ne more uspešno izolirati itd. To domovno odvracanje je danes najuspešnejše sredstvo v boju proti jetiki, ker deluje strogo profilaktično in skuša preprečiti vsak nov slučaj obolenja. Ljubljanska oskrbovalnica deluje pod vodstvom društvenega zdravnika dr. Levičnika že več mesecev uspešno; namerava pa se ustanoviti oskrbovalnica tudi drugod, posebno v industrijskih krajih, n. pr. v Idriji. Te oskrbovalnice delovale bodo še mnogo uspešnejše, ko se otvori otroško zavetišče. Tako si društvo prizadeva na vse mogoče načine, da dožene svojo važno nalogo. Njega delovanje dala je osrednjemu društvu parkrat tekom leta povod, izreči kranjski podružnici posebno laiskavo priznanje. Vkljub temu uspešnemu delovanju in resnemu stremljenju društvo ni pridobilo simpatij občinstva. Število rednih članov, ki plačujejo saj 2 krom na leto, skršilo se je od 521 na 397. Temu so deloma pač vzrok pri nas vladajoči odnosi, ki stavljajo na požrtvovalnost občinstva velike zahteve, vendar je naglašati, da članstvo in podpiranje pomožnega društva za bolne na pljučih ni le čin dobrodelnosti in ljubezi do bližnjega, temveč važno socialno delovanje. Jetika je kuga,

le ne priznavaš nikomur; s tem da sodelujemo pri nje odvracanju, ne pomagamo le ubogim jetičnikom, temveč čuvamo tudi sebe in svoje otroke. Razven 397 rednih članov, ki plačajo najmanj 2 kroni na leto, ima društvo 11 ustanovnikov, ki plačajo enkratno vsoto 500 kron ali pa tekoma petih let vsako leto 100 kron in 16 podpornikov, ki plačajo enkratno vsoto 200 kron ali na leto po 20 kron. Osobito število zadnjih bi moralo biti mnogo večje. Na subvencijah dobilo je društvo leta 1906 od osrednjega društva na Dunaju 4000 kron, od občinskega sveta ljubljanskega 500 kron in od kranjske hranilnice 500 kron. Omeniti pa je, da je občinski svet ljubljanski z ozirom na uspešno delovanje oskrbovalnice subvencijo za leto 1907 zvišal na 1500 K, za kar mu je društvo izreklo srčno zahvalo. Osrednje društvo na Dunaju pa je poleg izdatne subvencije 4000 kron prispevalo tudi k nakupu zemljišča za otroško zavetišče, ki je stalo 20.000 K. Društvo samo imelo je v ta namen na razpolago le 10.000 K. Ostalo vsoto pa je preskrbelo osrednje društvo s tem, da izplačuje kranjski podružnici skozi 30 let letni znesek, s katerim se amortizira vsota 10.000 kron. Tajnik se je slednjič zahvalil vsem prijateljem in podpornikom društva ter novinarjem za njih podporo in je končal z željo, da bi prizadevanje društva, ki tvori važen del velikih socialnih nalog sedanosti, kmalu našlo simpatije občinstva in vzbudilo sodelovanje vseh krogov.

Iz blaginikovega poročila posnemamo, da je imelo društvo v številu v prejšnjih letih naraslo premoženje 16.239 K 45 v dohodkov in 1732 kron izdatkov. Od preostalega premoženja 14.507 K 45 v investiralo se je 10.000 K na stavbišče za otroško zavetišče. Pregledovalec računov gospod nadgozdar Moric Hladik, poročal je, da so vse knjige in vsi računi v redu in je predlagal, naj se da blaginiku in odboru absolutorij.

Nato vršila se je volitev odbora 16 članov, o katerih poročamo, ko se bode odbor konstituiral.

Pismo iz tujine.

Homburg-Hochheide ob Renu, 7. aprila.

To je res narobe svet: Mrzlo na jugu in toplo na severu! Tam dol imate na nekaterih krajih še mnogo snega, tukaj pa imamo že pomlad. Zadnje ostanke snega sem še videl v Regensburgu. Začudil sem se, ko sem zagledal v Würzburgu, da je kostanj že zelen, da se je v Aschaffenburgu že zjokala trta, da je v krasnih mestnih nasadih in sprehajališčih v Moguncu že toliko cvetja in zelenja, a še bolj sem ostrmel, ko sem se vozil ob najkrajšem vremenu ob Renu, po teh nepopisno lepih, slikovitih krajih in zapazil, da že cveto češnje in drugo drevje. Ni mi treba omenjati, da je polje že povsod obdelano, da so se žita že precej porasla, da je krompir, katerega tukaj tako radi jedo in v obilni meri, tudi že v zemlji. V preteklih dneh sem se dovolj navozil. Prav pošteno sem se oddahnil, ko sem v soboto dopoldne v Ruhrortu, kjer je največje pristanišče in središče vsemu ogromnemu prometu in obrti, stopil z voza električne železnice in šel na breg Rena, da se prepeljem s parnikom »Emschede« na levi breg v Homburg. Parnik, ki vozi precej hitro, potrebuje za to 12 minut, plača se 15 vin. Velikanski novi most, ki bo zvezal Homburg s Ruhrortom, je že skoraj ves dodelan. Veljal bo več milijonov mark in bo največji preko Rena. Kaj vse napravi človeška roka! Prišedši v pastorat (župnišče), sem bil priča žalostnega prizora. Notri je prišla mlada žena z otrokom v naročju in drugega vodeča za roko. Govorila je čudno, zmešano. Videl sem precej, da je ubožica zgubila rabo pameti. Bila je Nemka, Korošica. Za njo je prihitel detektiv in zunaj je čakal zaprt dvovprežen voz, da jo odpelje v blaznico. A v voz ni hotela iti, in sila ne bi bila umestna. Detektiv me vpraša, kaj naj stori. Pristopim k nesrečnici in jo povprašam po njenem možu. Odgovori mi, da ga je izgubila in da ga ne more najti. V resnici pa je sama zbežala z otrokoma. Sočutno jej rečem, naj le stopi v voz s tem gospodom, ki jo popelje k njenemu možu. In precej je rada šla. Uboga otročička, ki sta na tako žalosten način zgubila mater! Naj bi se jima kmalu povrnila in potrtemu možu premogarju zdrava žena! V pastorniku zvem, da so na Velikonočno nedeljo slovesno blagoslovili v delavski naselbini »Hochheide« začasno cerkev. Tam da bom deloval in ne v župnijski cerkvi, ker ondi imam vse Slovence v bližini. Še bolj prav! Vsaj je samo četr ure od Homburga, kjer bo tudi treba pogledati v bolnici po Slovencih. Za izpovedovanje bo odločena — operacijska dvorana, kakor lani. Nova cerkev v naselbini je prav lično poslopje, v katerem je prostora za 2000 ljudi. Veljala je 15.000 mark. V resnici lepa dvorana! Celo mal zvonik ima, v katerem sta dva »klo-

bučka«. Ko sezidajo novo cerkev v bližini, bo ta dvorana jako pripravna za zborovanja raznim društvom. Novi rektorat ima 8000 katoličanov. V Hochheidu je tukaj nekaj tisočev protestantov in tudi nekaj židov. Začudil sem se, ko sem slišal v cerkvi oznanilo, da je v tukajšnjih krajih jutri, t. j. 8. aprila, zapovedani praznik Marijinega oznanjenja, in da ga praznujejo vsi katoličani. Pri nas smo ga pa že obhajali. Danes je bilo tukaj prvo sv. obhajilo. To slovesnost pa znajo napraviti! V slovesnem sprevodu pridejo vsi obhajanci

v cerkev iz šole. Javen sprevod dovoli civilna oblast s opombo, da se ne moti promet na cesti. Tozadevni odlok županstva v Homburgu sem bral. V cerkev pridejo z otroci tudi stariši. In videl sem, kako se je ob tej gniljivi in pomenljivi slovesnosti porosilo marsikatero oko. Obhajancev je bilo 190, katere so spremljevali angelci, male deklice, belo oblečene, z lilijo v roki. Vsem je žarelo obličje veselja. Vreme krasno. Ker me čaka delo, moram za danes končati. Pozdrav vsem v domovini!

P. Klement Grampovčan.

Priporočilo.

Slavnemu občinstvu in preč. duhovščini vljudno priporočam vsa v kamnoseško stroko spadajoča dela iz vsakovrstnega in trpežnega kamna, kakor tudi veliko zalogo prav lično izdelanih

na grobnih spomenikov.

Prevzamem tudi napravo kompletnih rakev kakor vseh vrst kamnoseških del na pokopališču in tudi na deželi, po najnižji ceni. Upajoč, da me slavno občinstvo z obilnim delom počasti, bilježim z vsem spoštovanjem vdani

Fr. Kunovar, kamnosek pri Sv. Križu v Ljubljani in v Dolnicah 1, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Opozarjam, da izvršujem naročila na žgano apno in kamen za kamnoseško in zidarsko obrt iz lastnega kamenoloma.

800 Naročila sprejemam pri pokopališču in v Dolnicah. 10-4

Les

kupuje po najugodnejših cenah proti gotovini, franko Ljubljana, državni kolodvor, Šiška, postavljen:

799 5-4

Parožaga Deghenghi v Ljubljani in sicer:

Vrsta	Debelost v cm	cena za kub. mtr.	Debelost v cm	cena za kub. mtr.	Debelost v cm	cena za kub. mtr.	Dolgot v metrih
hrastov les	od 30 do 60 cm	K 38—	od 26 do 29 cm	K 30—	od 19 do 25 cm	K 26—	od 3—4 m
smrekov les	dtto.	K 20—	dtto.	K 18—	dtto.	K 16—	4 metre
mecesnov les	„	K 24—	„	K 20—	„	K 18—	4 „
borov les	„	K 19—	„	K 17—	„	K 15—	4 „
jelkov les	„	K 18—	„	K 16—	„	K 14—	4 „
bukov les	„	K 17—	„	K 16—	„	K 14—	2-25 in 4-50
Hrastove deske	28 mm debele	Ia K 55—, IIa K 45—, IIIa K 35—	kubik meter.		Dolgot 2—4 m.		
Bukove	28 „	„ 35—, „ 30—, „ 20—	„		Dolgot 25—50 cm.		
Hrastove frize	28 „	„ 2-50, „ 2—, „ 1-80	kvadrat meter.				
Bukove	28 „	„ 1-40, „ 1-10, „ 1—	„				

Prostovoljna javna dražba!

Dne 16., 17., in 18. aprila t. l. vrši se na grajščini Dol pri Ljubljani

prostovoljna javna dražba

k tej grajščini spadajočega zemljišča, in sicer se bodo prodajali v torek travniki in v sredo njive. V četrtek se bodo dajale v najem pridržane njive, objednem se bode na ta dan prodajalo več meterskih stotov dobrega sena, na kar se opozarjajo sosebno Ljubljančanje.

841 1-1

Odvetniško pisarno

je dne 8. t. m. otvoril

8-9 2-2

Dr. Ivan Sket

v Gorici, Tre re štev. 19, 1. nadstr.

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica: K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

ponuja vsakovrstne srečke po dnevnem kurzu proti poljubnim mesečnim odplačilom, dovoljuje predajanje na srečke in druge vrednostne papirje.

Zamenjavo valute in novce po dnevnem kurzu, diskontuje kulantno devize v laških lirah.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 % Rentni davek plača banka sama.

Sprejmejo se

zidarji

za trajno delo pri zidarskem mojstru Martinu Repé, pošta Gorje pri Bledu. 848 3-2

847 2 2 Sprejmeta se en

pomočnik

in en močan vajeneo pri Ivanu Triller-ju, ključavničarju na Bledu.

Razpisuje se služba v Spitaliču pri Motniku

organista in cerkvenika

Plača s poučevanjem v zasilni šoli vred do 1000 kron.

Nastop 1. maja. — Ponudbe župnemu uradu v Spitaliču.

Župni urad Spitalič, 11. aprila 1907.

838 2-2 Anton Mezeg, župnik.

Ugodno in ceno se prodaja lepa

enonadstropna hiša,

obstoječa iz 14 prostorov, vrtom, hlevom in vodnjakom, 8 let davka prosta, pri veliki cesti, v bližini Bleda. Na vplačilo K 6000, ostalo ostane lahko vknjiženo. — Več se izve pri lastniku Anton Por-u, Rečica 15, p. Bled. 784 20-6

Najme se več

745 10-8

drvarjev

proti dobri plači za celo leto.

Naslov: Oskrbništvo graščine Boštanj, pošta Radna. Kranjsko.

Popolna oprema za novorojence, otroško perilo

za vsako starost v zalogi priporoča znana trgovina perila C.J. Hamann, Ljubljana.

Perilo lastnega izdelka, 1870 ustanovljeno 1870.

V najem se odda za 3 leta po zelo nizki ceni v Smarjki pod Ljubljano

hiša št. 22,

v kateri se nahaja trgovina

nasproti dekaniji cerkvi. Več se izve pri 801 lastniku g. županu ravnotam. 3-3

Podružnice: Praga z menjalnicami: Oraben 25, Mala stran, Most, ulica 17, Baden, Uolka, Lda, Čolka Kamaica, Moravski Zumburk, Mödling, Novi Jiela, Pizen, Svltava in Libe rec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborsstrasse 4, III. Ungergasse 77 (vogal Rennwege), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfeldstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 50, XVIII. Währingerstrasse 92, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XIX. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 45 150-40

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 16.000.000. Reser. zaklad K 7.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrebanih zastavnih in obligacij, srečk in kuponov.